

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA O MIKROKREDITNOM SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SA STANJEM NA DAN 31. 3. 2014.**

Sarajevo, svibanj 2014.

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor mikrokreditnih organizacija, sačinila je Informaciju o mikrokreditnom sustavu Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31. 3. 2014. na temelju analize mjesečnih i kvartalnih izvješća o poslovanju, informacija i podataka koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji (*off-site* nadzor) i podataka kojima raspolaže konstatiranim u kontrolama na licu mjesta (*on-site* nadzor).

SADRŽAJ

I.	UVOD.....	3
II.	POSLOVNE PERFORMANSE MKO U FEDERACIJI BiH	5
	1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA	5
	1.1. Broj mikrokreditnih organizacija.....	5
	1.2. Organizacijski dijelovi	6
	1.3. Kadrovi.....	6
	2. FINACIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO.....	7
	2.1. Bilanca stanja.....	7
	2.2. Kapital.....	11
	2.3. Kreditni portfelj	13
	2.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite.....	21
	2.5. Račun dobiti i gubitka	23
	3. TRANSAKCIJE S POVEZANIM OSOBAMA	25
III.	ZAKLJUČCI I PREPORUKE	27
IV.	PRILOZI	29

I. UVOD

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (ZoMKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO, odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Nadležnosti Agencije nad ovim poslovima propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija. Funkciju nadzora MKO, Agencija obavlja neposrednim nadzorom (*on-site*) i posrednim nadzorom, odnosno, analizom izvješća koje MKO dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno ZoMKO i podzakonskim aktima Agencije koji su navedeni u Prilogu 1. ove Informacije. Izvještajnu osnovu čine kvartalna izvješća o bilanci stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja, zaposlenim, otpisima i druga izvješća o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečno izvješće o kamatnim stopama.

U Federaciji BiH sa 31. 3. 2014., dozvolu za rad Agencije imalo je 13 MKO, 12 MKF i 1 MKD, koje su poslovale putem 302 organizacijska dijela. U mikrokreditnom sektoru Federacije BiH sa 31. 3. 2014. bilo je zaposleno 1.363 radnika, što je za 40 radnika ili 3% manje u odnosu na 31. 12. 2013.

Bilančna suma MKO sa 31. 3. 2014. iznosila je 459,1 milijun KM, od čega se na MKF odnosilo 458,4 milijuna KM ili 99,8%, a na MKD 0,7 milijuna KM ili 0,2% od ukupne bilance MKO. Bilančna suma MKO na kraju prvog kvartala 2014. godine bila je manja za 16,7 milijuna KM ili 4% u odnosu na stanje sa 31. 12. 2013. Ukupni bruto krediti MKO, kao najznačajnija stavka aktive MKO, sa 31. 3. 2014. godine iznosili su 395 milijuna KM i čine 86% ukupne aktive MKO, te su manji za 0,3% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su neto krediti iznosili 384,9 milijuna KM i manji su za 2% u odnosu na 31. 12. 2013. Mikrokreditiranje je najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (37%) i uslužnih djelatnosti (23%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama. MKO su nastavile smanjivati efektivne kamatne stope na ukupne mikrokredite, pa su tako, na kraju prvog kvartala 2014. godine, prosječne ponderirane efektivne kamatne stope u mikrokreditnom sektoru na ukupne kredite iznosile 25,12%, te su u odnosu na četvrti kvartal 2013. godine, zabilježile neznatan pad od 0,17 postotnih bodova.

U usporedbi s krajem prethodne godine, sa 31. 3. 2014., mikrokreditni portfelj bilježi neznatan pad od 0,3% (1,2 milijuna KM), te iskazuje pogoršanje pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfelja iskazano povećanjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 1,39%, koliko je iznosila na 31. 12. 2013. godine, na 2,58%. Nadalje, portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja također je povećan sa 1,50% na 3,11%. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfelja nalazi se u okvirima standarda propisanog od Agencije, dok od 13 MKO, 4 MKF ne zadovoljavaju standard Agencije u pogledu rizičnosti portfelja koji mora biti ispod 5%. Portfelj u riziku preko jednog dana kašnjenja bilježi značajno pogoršanje, te je sa 2,96% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, povećan na 5,05%. Na razini sektora, postotak otpisa sa 31. 3. 2014. iznosio je 2,50% i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, smanjen za 0,13 postotnih bodova, te se nalazi u okviru standarda propisanog od Agencije, a tri MKF ne zadovoljavaju standard Agencije u pogledu postotka otpisa kredita koji mora biti ispod 3%.

Osnovni izvor sredstava MKO su obveze po uzetim kreditima koje su na dan 31. 3. 2014. iznosile 255,4 milijuna KM ili 56% ukupne pasive MKO i manje su za 5% u odnosu na stanje sa 31. 12. 2012. Ukupni kapital MKO na dan 31. 3. 2014. iznosio je 176,6 milijuna KM ili 38% ukupne pasive MKO koji je manji za 2% u odnosu na kraj prethodne godine, od čega je kapital MKF iznosio 176,1 milijun KM ili 99,7%, a kapital jednog MKD 0,5 milijuna KM ili 0,3%. Najznačajnije stavke kapitala MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 115 milijuna KM koji čini 65% ukupnog kapitala MKF, zatim donirani kapital koji je iznosio 49,6 milijuna KM ili 28% ukupnog kapitala MKF, dok jedno MKD nema doniranog kapitala. Temeljni kapital i ostale rezerve MKF iznosile su 11,5 milijun KM, odnosno 7% ukupnog kapitala MKF. Temeljni kapital jednog MKD iznosi 600 tisuća, a gubitak 51 tisuću KM.

U razdoblju 1.1. - 31.3.2014., od ukupno 12 MKF, manjak prihoda nad rashodima imale su 4 MKF i to u ukupnom iznosu od 8.091 tisuću KM, dok je višak prihoda nad rashodima ostvarilo 8 MKF u ukupnom iznosu od 5.043 tisuće KM, što znači da su MKF sa 31. 3. 2014. poslovale s manjkom prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 3.048 tisuća KM. Od 4 MKF koje su u razdoblju 1.1. - 31.3.2014. ostvarile manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 8.091 tisuću KM, jedna od najvećih MKF, u ovom razdoblju, ostvarila je manjak u iznosu od 8.060 tisuća KM, odnosno 99,6% ukupno ostvarenog manjka na razini sektora, dok se na ostale tri MKF odnosi samo 31 tisuća ostvarenog manjka prihoda nad rashodima, odnosno 0,4%. Bez podataka ove MKF, koji su suprotni sektorskom trendu sa 31. 3. 2014., i koji su u potpunosti destabilizirali mikrokreditno tržište, te utjecali na pogoršanje sektorskih rezultata i pokazatelja izvedbe, mikrokreditni sektor ostvaruje pozitivni rezultat u iznosu od 5.012 tisuća KM, što se pozitivno odražava i na pokazatelje izvedbe.

Jedno MKD je u razdoblju 1.1. - 31.3.2014. ostvarilo neto gubitak u iznosu od 46 tisuća KM, što znači da je na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH s krajem prvog kvartala 2014. godine, ostvaren negativan financijski rezultat u iznosu od 3.094 tisuće KM, što je za 6.378 tisuća KM, odnosno 194% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

U obavljenim kontrolama mikrokreditnih organizacija utvrđeno je da većina posluje sukladno zakonskim i podzakonskim propisima, te ciljevima radi kojih su osnovane. Iako razina aktive i bruto kreditnog portfelja opada, većina MKF je značajno unaprijedila poslovne prakse i procese, kao i interne kontrole, što se reflektira na poboljšanje kvalitete kreditnog portfelja. Uloženi su veliki napor u poboljšanje procesa naplate kredita kod većine MKO koji se nalaze u izvanbilančnoj evidenciji što utječe na financijsku disciplinu klijenata, te rezultate poslovanja MKO. Ipak, pojedine MKF, značajna sredstva izdvajaju za različite marketinške kampanje u cilju promocije organa MKF kao i imidža MKF, zanemarujući strategije kojim bi zaustavili razgradnju institucije. Nažalost, budućnost nekolicine MKO, njenih zaposlenih kao i drugih resursa, ovisi o štetnim korporativnim praksama pojedinih organa rukovođenja/upravljanja kojima je zbog uskraćenog povjerenja kreditora, onemogućen dotok novih kreditnih sredstava, potreban, kako ne bi bila ugrožena likvidnost institucija.

U pojedinim organizacijama, značajnog opsega operacija i razine doniranih sredstava, kontrolama su uočene određene slabosti i nepravilnosti u radu koje su se uglavnom odnosile na nepridržavanje odredaba ZoMKO i provedbenih akata Agencije, specifično u pogledu upravljanja kreditnim i drugim rizicima, formiranja i održavanja rezervi za kreditne gubitke, a posebno u slučajevima ponovnog ugovaranja kredita. Ostale nepravilnosti odnosile su se na neadekvatnu uspostavu i vođenje izvanbilančne evidencije, neadekvatan obračun dospjelih i nedospjelih kamata, neadekvatno iskazivanje i izvješćivanje Agencije o iznosu doniranih sredstava, neiskazivanje efektivne kamatne stope u ugovorima o kreditu i prostorijama MKF, te propuštanje uspostave registra povezanih osoba i usvajanje politika MKO za poslovanje s

povezanim osobama, slabosti u procedurama za obradu prigovora i žalbi klijenata i jamaca i dr. Kontrolom jedne MKF utvrđeno je da se jedan dio transakcija koje ova MKF obavlja s pojedinim povezanim osobama, smatraju nezakonitim kratkoročnim kreditiranjem povezanih osoba, dok drugi dio transakcija s povezanim osobama imaju karakter indirektnog raspodjele viška prihoda nad rashodima, čime su prekršene odredbe Zakona o MKO, Zakona o udruženjima i fondacijama i podzakonskih akata Agencije.

Navedene nepravilnosti posljedično su utjecale na kršenje Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje MKO u pogledu propisanih standarda Agencije za poslovanje MKO. Kontrolama je utvrđeno da se kod dvije MKF, u upravljanju imovinom MKF, organi istih ne pridržavaju načela poslovanja s pažnjom dobrog domaćina, odnosno pažnjom dobrog gospodarstvenika i stručnjaka, te da stvaraju visoke, nepotrebne i neopravdane troškove, kao i da obavljaju transakcije s povezanim osobama kojima se čini šteta po fondaciju, a koriste direktno stječu povezane osobe što je suprotno zakonskim odredbama kao i misiji osnivanja MKF. Neusvajanje predloženih izmjena i dopuna ZoMKO, kojim bi sukladno Zaključku Vlade Federacije BiH, bile omogućene efikasnije korektivne mjere prema institucijama i organima koje krše ZoMKO i podzakonske akte Agencije, neminovno će voditi nanošenju štete doniranom kapitalu a posljedice će, nažalost, osjetiti cijeli mikrokreditni sustav kojeg čine klijenti, kreditori, kao i zaposleni u MKO. Neusvajanje predloženih izmjena i dopuna ZoMKO pogoduje nekolicini pojedinaca koji sigurno utočište nalaze u trenutnim propisima koji nedovoljno sankcioniraju nanošenje štete imovini fondacije i doniranim sredstvima koji su od šireg značaja.

Posebne napomene: U pogledu izrade redovnih kvartalnih Informacija o mikrokreditnom sustavu Federacije Bosne i Hercegovine, Agencija koristi podatke koje dostavljaju MKO. Agencija kontrolama poslovanja MKO provjerava dostavljena izvješća. S tim u vezi utvrđene su nepravilnosti kod izvješćivanja kod jedne MKO koje se odnose na pozicije kapitala, stalnih sredstava i ostale aktive, što će biti predmetom naloga Agencije. Kod jedne MKO značajnog opsega operacija Agencija izražava rezervu u pogledu izvješćivanja.

II. POSLOVNE PERFORMANSE MKO U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA

1.1. Broj mikrokreditnih organizacija

U Federaciji BiH sa 31. 3. 2014., dozvolu za rad Agencije ima 13 MKO, od toga 12 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), te 29 organizacijskih dijelova MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj. Sve MKF koje su dobile dozvolu za rad Agencije, izvršile su preregistraciju sukladno ZoMKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00). Stoga, sve MKF zakonski su pravni sljednik imovine, prava i obveza MKO osnovanih u skladu sa ZoMKO iz 2000. godine.

U Prilogu 2. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD koje sa 31. 3. 2014. godine imaju dozvolu za rad Agencije za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

1.2. Organizacijski dijelovi

Na dan 31. 3. 2014., u Registru mikrokreditnih organizacija i njihovih organizacijskih dijelova, kojeg sukladno članku 13. ZoMKO, vodi Agencija, bilo je evidentirano ukupno 302 organizacijska dijela MKO sa sjedištem u Federaciji BiH, od čega u Federaciji BiH 200, Republici Srpskoj 99 i Distriktu Brčko 3. Ukupan broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH smanjen je za 8 organizacijskih dijelova, odnosno 3% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupno 166 organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH ima ovlasti za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u nadležni registar.

U prvom kvartalu 2014. godini, Agencija je izdala 3 suglasnosti za osnivanje organizacijskih dijelova, 11 suglasnosti za zatvaranje organizacijskih dijelova MKO i 5 suglasnosti za promjenu adrese organizacijskih dijelova. Organizacijske dijelove izvan Federacije BiH ima 8 MKO, a 3 MKO posluju isključivo preko svog sjedišta, odnosno nemaju otvorenih organizacijskih dijelova ni u Federaciji BiH, ni u Republici Srpskoj. Agencija je dala dozvole za rad organizacijskih dijelova jednog MKD koje ima sjedište u Republici Srpskoj, a koje u Federaciji BiH posluje putem 29 podružnica i terenskih ureda.

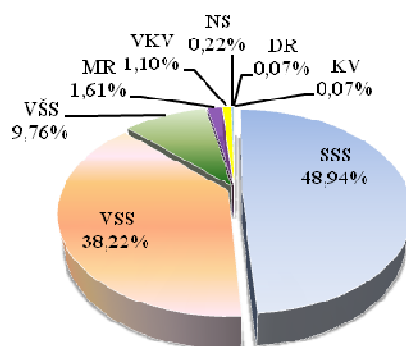
1.3. Kadrovi

Sa 31. 3. 2014., mikrokreditni sektor zapošljava ukupno 1.363 radnika, što je za 40 radnika, ili 3% manje u odnosu na 31. 12. 2013. Na ovaj pad zaposlenih na razini sektora, najviše utjecaja imao je pad zaposlenih kod jedne od najvećih MKO, koja je zabilježila pad zaposlenih od 18%, ili 34 zaposlenika u odnosu na kraj prethodne godine. MKF zapošljavaju 1.355 radnika ili 99,4%, a MKD 8 radnika ili 0,6%.

Tablica 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih										
Rb.	Kvalifikacija	31.12.2013.		Ukupno	Udjel (%)	31.3.2014.		Ukupno	Udjel (%)	Indeks
		MKF	MKD			MKF	MKD			
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11=9/5
1.	NS	3	0	3	0,21	3	0	3	0,22	100
2.	KV	1	0	1	0,07	1	0	1	0,07	100
3.	VKV	15	0	15	1,07	15	0	15	1,10	100
4.	SSS	707	2	709	50,53	666	1	667	48,94	94
5.	VŠS	138	1	139	9,91	132	1	133	9,76	96
6.	VSS	513	6	519	36,99	516	5	521	38,22	100
7.	MR	16	0	16	1,14	21	1	22	1,61	138
8.	DR	1	0	1	0,07	1	0	1	0,07	100
UKUPNO		1.394	9	1.403	100,00	1.355	8	1.363	100,00	97

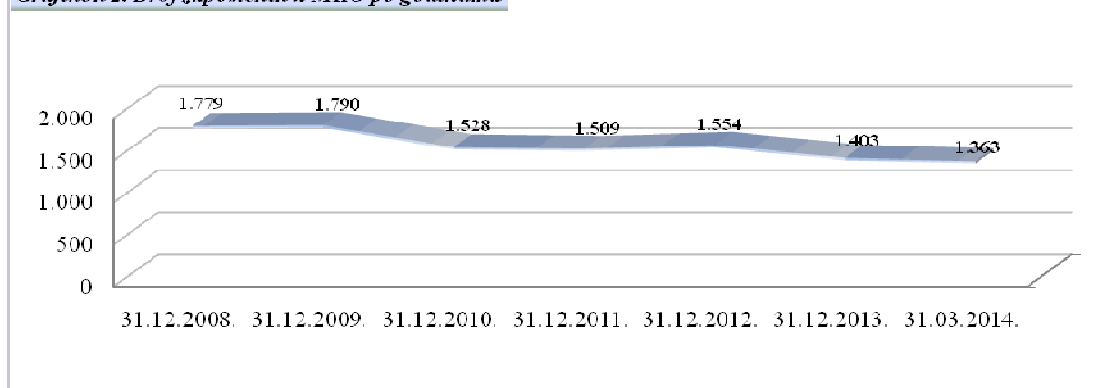
U strukturi zaposlenih najveći je udjel SSS od 48,94%, VSS od 38,22% i VŠS od 9,76%. Postotak udjela zaposlenih sa srednjom stručnom spremom u padu je za 6%, a sa višom stručnom spremom za 4%, dok je postotak udjela zaposlenih s visokom stručnom spremom u neznatnom porastu za 0,4%, a zaposlenih magistara za čak 38% .

Grafikon 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO

Promatrajući broj zaposlenih kroz godine rada MKO, najveći broj zaposlenih zabilježen je na kraju 2009. godine kada su MKO zapošljavale 1.790 radnika. MKO su sa 31. 3. 2014. zapošljavale 1.363 radnika, što predstavlja smanjenje od 24% u odnosu na kraj 2009. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveće smanjenje broja zaposlenih, za čak 42%, odnosno 32%.

Grafikon 2. Broj zaposlenih u MKO po godinama

2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO

2.1. Bilanca stanja

Bilančna suma MKO sa 31. 3. 2014. iznosi 459,1 milijun KM i za 16,7 milijuna KM ili 4% je manja u odnosu na stanje sa 31. 12. 2013. Rast bilančne sume u odnosu na kraj prethodne godine, bilježi 6 MKF, dok je pad zabilježilo 6 MKF i 1 MKD.

Pad bilančne sume do 10% u odnosu na 31. 12. 2013. zabilježilo je 5 MKF, pad do 20% zabilježila je 1 MKF. Jedno MKD zabilježilo je pad bilančne sume za 32% u odnosu na kraj prethodne godine. Jedna od najvećih MKF, za tri mjeseca, aktivu je smanjila za čak 11 milijuna KM, te je zabilježila pad od čak 12% u odnosu na kraj prethodne godine, što je posljedično utjecalo i na pad aktive na razini cijelog sektora.

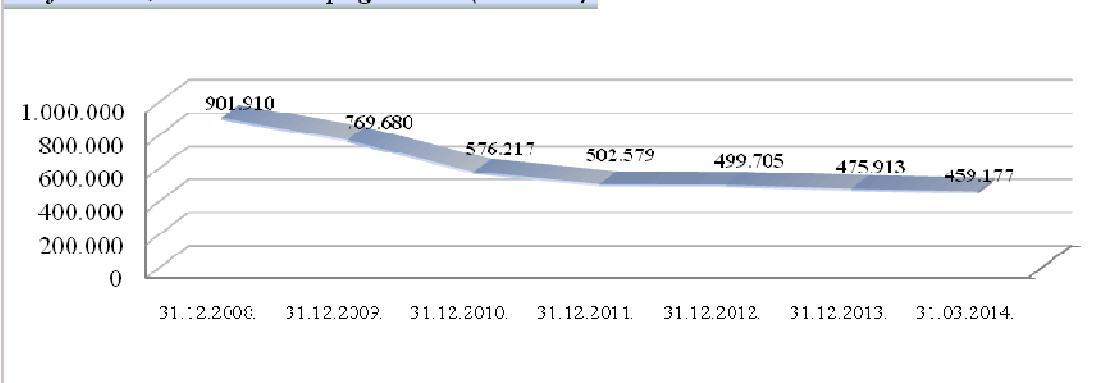
Najveći udjel u ukupnoj bilanci MKO ima šest MKF sa aktivom u iznosu od 420 milijuna KM ili 91%.

- 000 KM -

Tablica 2. Bilanca stanja MKO									
OPIS	31.12.2013.			31.3.2014.					Indeks
	Stanje za MKF	Stanje za MKD	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	4	6=(2+4)	7	8	9	10	11=(7+9)	12
AKTIVA									
1. Novčana sredstva	24.123	88	24.211	15.535	3	35	5	15.570	64
2. Plasmani bankama	4.054	0	4.054	3.777	1	0	0	3.777	93
3. Krediti	395.382	886	396.268	394.435		615		395.050	100
4. Rezer. za kred. gubitke	5.507	16	5.523	10.164		9		10.173	184
5. Neto krediti	389.875	870	390.745	384.271	84	606	86	384.877	98
6. Posl. pr. i ost. fik. aktiva	42.596	50	42.646	41.533	9	42	6	41.575	97
7. Dugoročne investicije	761	0	761	761	0	0	0	761	100
8. Ostala aktiva	14.018	28	14.046	13.506	3	20	3	13.526	96
9. Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	549	1	550	908		1		909	165
UKUPNO AKTIVA	474.878	1.035	475.913	458.475	100	702	100	459.177	96
PASIVA									
10. Obv. po uzetom kred.	268.565	348	268.913	255.394	56	70	10	255.464	95
11. Ostale obveze	27.201	92	27.293	26.998	6	83	12	27.081	99
12. Kapital	179.112	595	179.707	176.083	38	549	78	176.632	98
UKUPNO PASIVA	474.878	1.035	475.913	458.475	100	702	100	459.177	96
Izvanbilančna evidencija	170.598	55	170.653	171.106		54		171.160	100

Promatrajući bilančnu sumu MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos iste zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosila 902 milijuna KM. Bilančna suma MKO na dan 31. 3. 2014. iznosila je 459,1 milijun KM, i manja je za čak 49% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bilančne sume, kod kojih je ista pala za čak 75%, odnosno 64%.

Grafikon 3. Iznos aktive MKO po godinama (u 000 KM)

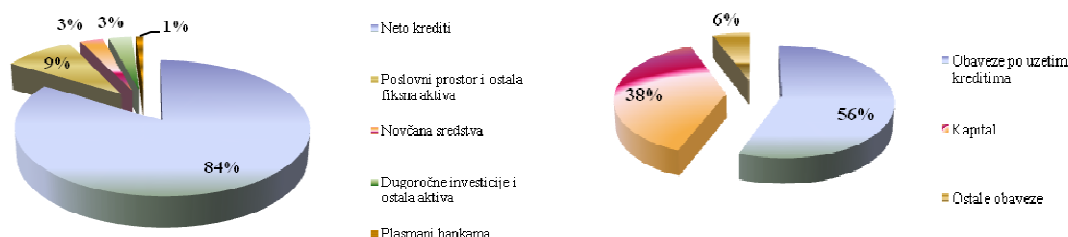
U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 15,6 milijuna KM ili 3% sa stopom pada od čak 36% u odnosu na 31. 12. 2013. i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Plasmani bankama iznose 3,8 milijuna KM ili 1% i manji su za 7% u odnosu na kraj prethodne godine.

Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjani za rezerviranja za kreditne gubitke iznose 384,9 milijuna KM ili 84% ukupne aktive i manji su za 5,8 milijuna KM ili 2% u odnosu na 31. 12. 2013. Rast neto kredita u odnosu na kraj prethodne godine, zabilježilo je 7 MKF, dok je pad zabilježilo 5 MKF i 1 MKD. U odnosu na 31. 12. 2013., pad neto kredita do 10% zabilježile su 3 MKF, pad do 20% zabilježile su 2 MKF. Jedna MKD zabilježila je pad neto kredita od 30% u odnosu na kraj prethodne godine. Jedna od najvećih MKF, za tri mjeseca, neto kredite

je smanjila za čak 7,2 milijuna KM, te je zabilježila pad neto kredita od 10,2% u odnosu na kraj prethodne godine, što je posljedično utjecalo i na pad ove bilančne pozicije na razini cijelog sektora.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 41,5 milijuna KM ili 9% ukupne aktive i za 1,1 milijun KM ili 3%, ova bilančna pozicija manja je u odnosu na kraj prethodne godine. Postotak fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu (umanjenu za donirani kapital) na razini sektora iznosi 10,15% što je neznatno iznad dozvoljenog iznosa (do 10%), a gledano pojedinačno, četiri MKF krše ovaj standard. Iznos od 13,3 milijuna KM ili 3% odnosi se na dugoročne investicije (0,7 milijuna KM koje iskazuje samo jedna MKF) i ostalu aktivu (12,6 milijuna KM umanjenu za rezerviranja na ostale stavke aktive osim kredita), koju čine obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska razgraničenja i drugo. Postotak ostale aktive na razini sektora u odnosu na ukupnu aktivu iznosi 2,95%, a gledajući pojedinačno, kod svih MKO, ostala aktiva je ispod 10% u odnosu na ukupnu aktivu.

Grafikon 4. Struktura aktive i pasive MKO

U strukturi pasive MKO, obveze po uzetim kreditima osnovni su izvor sredstava i iznose 255,4 milijuna KM ili 56% ukupne pasive i manje su za 5% u odnosu na 31. 12. 2013., te se gotovo u cijelosti odnose na obveze MKF.

- 000 KM -

Tablica 3. Ročna struktura uzetih kredita									
OPIS	31.12.2013.				31.3.2014.				Indeks
	MKF	MKD	UKUPNO	%	MKF	MKD	UKUPNO	%	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. Obveze po uzetim kratkoroč. kreditima	81.258	202	81.460	30	78.090	70	78.160	31	96
2. Obveze po uzetim dugoroč. kreditima	187.307	146	187.453	70	177.304	0	177.304	69	95
UKUPNO	268.565	348	268.913	100	255.394	70	255.464	100	95

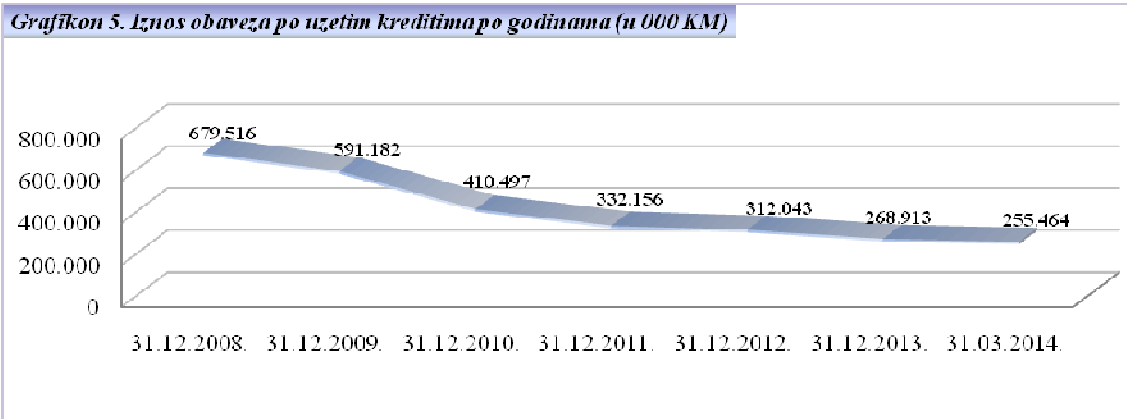
Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, dugoročni krediti (koje nemaju 2 MKF) iznose 177,3 milijuna KM ili 69% i manji su za 5% u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, kratkoročni krediti (koje nemaju 3 MKF) iznose 78,1 milijun KM ili 31% i imaju stopu pada od 4% u odnosu na kraj prethodne godine.

S obzirom da kreditori, kako domaće komercijalne banke, tako i razni međunarodni socijalno orijentirani komercijalni fondovi, generalno pokazuju visok stupanj opreza i uzdržanost kod kreditiranja većeg broja MKO, mnoge MKO su uskraćene za sredstva kojim bi financirale svoju mikrokreditnu aktivnost i ostvarile dovoljan prihod od redovnih operacija kojim bi pokrile svoje rashode. Dodatno uskraćivanje dugoročnih sredstava MKO i dospijeće kratkoročnih obveza uz lošu naplatu kredita može dovesti do nelikvidnosti pojedinih MKO,

čak i većeg opsega operacija, što predstavlja jedan od značajnih rizika i izazova s kojim su suočeni organi upravljanja i rukovođenja.

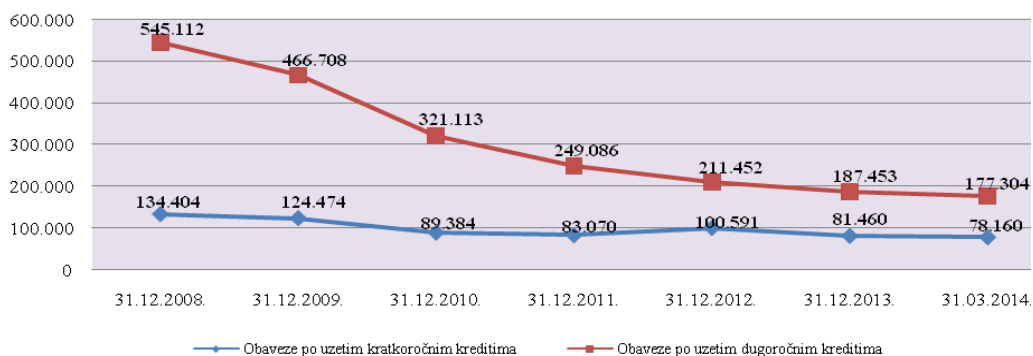
Prema dostavljenim izvješćima o likvidnosti MKO sa stanjem na 31. 3. 2014., kod jedne MKO, pozicija likvidnosti je ugrožena na način da, uslijed otežanog novog zaduživanja, otplata tekućih obveza znatno može utjecati na poteškoće zadržavanja kreditnog portfelja na približno istoj razini ili uz umanjeње istoga do 5 %, dok je jedna MKO iskazala negativnu neto izloženost u značajnijem iznosu u razdoblju od 1.4. do 30.9.2014. čime je pozicija likvidnosti ugrožena na način da je vrlo upitno vraćanje tekućih obveza u navedenom razdoblju po redovnom tijeku stvari.

Promatrajući iznos ukupnih obveza MKO po uzetim kreditima kroz godine rada MKO, najveći iznos istih zabilježen je na kraju 2008. godine kada su iznosile 679,5 milijuna KM. Ukupne obveze MKO po uzetim kreditima na dan 31. 3. 2014. iznosile su 255,4 milijuna KM, i manje su za čak 62% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad iznosa ukupnih obveza po uzetim kreditima, kod kojih su iste pale za čak 90%, odnosno 87%.

Kao što je vidljivo iz donjeg grafikona, pored toga što su ukupne obveze po uzetim kreditima u odnosu na 2008. godinu, manje za 62%, odnosno 5% u odnosu na kraj prethodne godine, promatrajući obveze po uzetim kreditima po ročnosti, zabrinjava činjenica da su dugoročni krediti u odnosu na 2008. godinu u padu za čak 67%, te konstantno padaju, dok su kratkoročni krediti u odnosu na 2008. godinu manji za 42%, te su u odnosu na 31. 12. 2012. također manji za 4%, iako su u s krajem 2012. godine zabilježili porast u odnosu na prethodne dvije godine.

Grafikon 6. Obaveze po uzetim kratkoročnim i dugoročnim kreditima

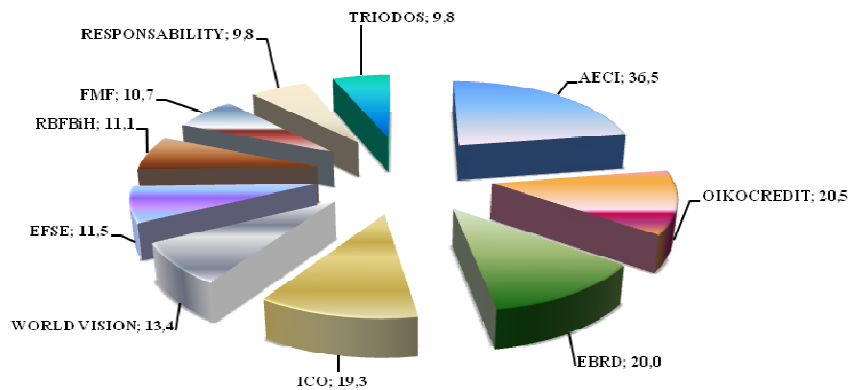

Deset najznačajnijih kreditora MKO na koje se odnosi 64% od ukupnih kreditnih obveza su:

- 1.) AECI – Agencija za međunarodnu suradnju Kraljevine Španjolske (36,5 milijun KM);
- 2.) Oikokredit, Nizozemska (20,5 milijuna KM);
- 3.) EBRD – Europska banka za obnovu i razvoj, Velika Britanija (20 milijuna KM);
- 4.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španjolska (19,3 milijuna KM);
- 5.) World Vision International, USA (13,4 milijuna KM);
- 6.) EFSE – Europski fond za Jugoistočnu Europu, Luksemburg (11,5 milijuna KM);
- 7.) Razvojna banka Federacije BiH¹ (11,1 milijuna KM);
- 8.) Federalno ministarstvo financija, FBiH (10,7 milijuna KM);
- 9.) Responsibility SICAV, Švicarska (9,8 milijuna KM);
- 10.) Triodos – Doen, Nizozemska (9,8 milijuna KM).

Jedna MKF kod prvog kreditora ima izloženost 46% što predstavlja visoku koncentraciju izvora sredstava.

Grafikon 7. Najznačajniji izvori sredstava MKO (u mil. KM)

Ostale obveze iznose 27,1 milijun KM ili 6% ukupne pasive, a čine ih obveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska razgraničenja i drugo. Postotak ostalih obveza na razini sektora u odnosu na ukupne obveze iznosi 9,58%, a gledajući pojedinačno, ukupno 8 MKF i 1 MKD imaju postotak ostalih obveza veći od 10% u odnosu na ukupne obveze.

Izvanbilančna evidencija na dan 31. 3. 2014. iznosi 171,1 milijun KM, koju čine otpisana kreditna potraživanja (170,8 milijuna KM) i komisioni poslovi (0,3 milijuna KM koje imaju tri MKF), a za 0,3% je veća od stanja sa 31. 12. 2013.

2.2. Kapital

Ukupni kapital MKO na dan 31. 3. 2014. iznosi 176,6 milijuna KM ili 38% ukupne pasive i manji je za 3,1 milijun KM ili 2% u odnosu na kraj 2013. godine. Kapital MKF iznosi 176,1 milijun MKF ili 99,7%, a kapital jednog MKD 0,5 milijuna KM ili 0,3%.

Ukupan kapital mikrokreditnog sektora (umanjen za donirani kapital) iznosi 27,65% ukupne aktive, a tri MKF imaju postotak iznosa kapitala (umanjenog za donirani kapital) u odnosu na ukupnu aktivu manji od dozvoljenog iznosa, odnosno manji od 10% ukupne aktive.

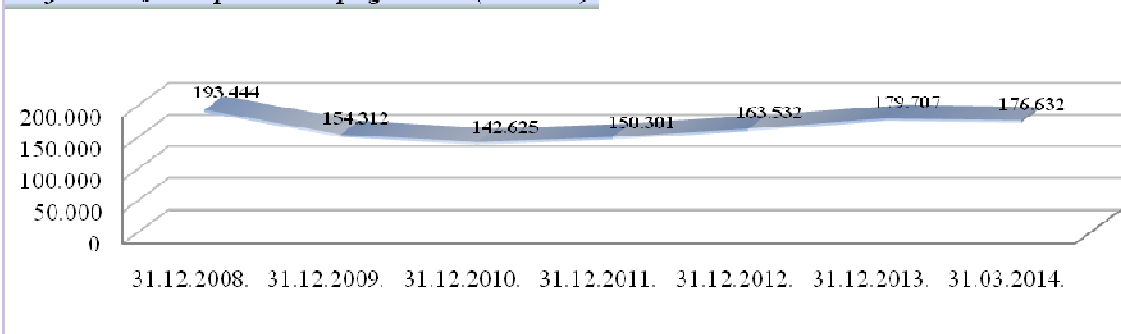
¹ Sredstva su plasirana u okviru Projekta lokalnih inicijativa LIP I i LIP II koja su Odlukom Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br: 78/06 i 34/07) na upravljanje prenesena Razvojnoj banci Federacije BiH.

- 000 KM -

Tablica 4. Struktura kapitala MKO											
OPIS	31.12.2013.					31.3.2014.					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=2+4	7	8	9	10	11=7+9	12=11/6
Donirani kapital	49.640	28	0	0	49.640	49.649	28	0	0	49.649	100
Temeljni kapital	8.291	4	600	101	8.891	8.291	5	600	109	8.891	100
Višak/manjak prihoda nad rashodima	117.975	66	0	0	117.975	114.958	65	0	0	114.958	97
Emisiono ažio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neraspoređena dobit	0	0	-106	-18	-106	0	0	-51	-9	-51	48
Zakonske rezerve	0	0	101	17	101	0	0	0	0	0	0
Ostale rezerve	3.206	2	0	0	3.206	3.185	2	0	0	3.185	99
UKUPNO KAPITAL	179.112	100	595	100	179.707	176.083	100	549	100	176.632	98

Promatrajući iznos kapitala MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 193,4 milijuna KM. Ukupan kapital MKO na dan 31. 3. 2014. iznosio je 176,6 milijuna KM, i manji je za 9% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF zabilježile su najveći pad iznosa kapitala, kod kojih je isti pao za 57%, odnosno 46%.

Grafikon 8. Iznos kapitala MKO po godinama (u 000 KM)

U strukturi kapitala MKF najznačajniji je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 115 milijuna KM, te čini 65% ukupnog kapitala MKF i manji je za 3 milijuna KM ili 3% u odnosu na kraj prethodne godine. Manjak prihoda nad rashodima za razdoblje od 1. 1. do 31. 3. 2014. ostvarile su četiri MKF, a višak prihoda nad rashodima 8 MKF, dok je jedno MKD ostvarilo neto gubitak. Višak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja na dan 31. 3. 2014. ostvarilo je 5 MKF, dok je 7 MKF i 1 MKD ostvarilo manjak prihoda nad rashodima, odnosno gubitak od redovnog poslovanja. Od tih 7 MKF, 3 ih je zahvaljujući izvanrednim prihodima, koji su kod pojedinih MKF, značajno veći od iznosa ostvarenog manjka prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja, na kraju prvog kvartala 2014. godine, ostvarilo pozitivan rezultat. Izvanredni prihodi direktni su rezultat povećane naplate potraživanja po otpisanim kreditima.

Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 49,6 milijuna KM ili 28% ukupnog kapitala MKF, dok jedno MKD nema doniranog kapitala. Iznos doniranog kapitala o kojem izvješćuju MKO, gotovo je na istoj razini u odnosu na kraj prethodne godine. Sukladno članku 11. Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije, MKO su dužne voditi evidenciju o doniranim sredstvima i tretirati ih kao donirani kapital o čijem stanju su dužne izvješćivati Agenciju. Prema službenim kvartalnim izvješćima koja

dostavljaju Agenciji, 9 MKF iskazuje vrijednost doniranog kapitala u svojim izvješćima, te vodi evidenciju o stanju istog. Ciljanom kontrolom na licu mjesta, utvrđeno je da jedna MKF ne iskazuje vrijednost doniranog kapitala, što je suprotno propisima Agencije, te je izvješće o donacijama podcijenjeno za oko 7 milijuna KM, a isto će biti predmetom rješenja Agencije o izdavanju pismenog naloga.

Temeljni kapital MKF na dan 31. 3. 2014. iznosi 8,3 milijuna KM ili 5% ukupnog kapitala MKF. Ostale rezerve, koje se odnose na 2 MKF, iznose 3,2 milijuna KM, ili 2% ukupnog kapitala MKF.

Temeljni kapital jednog MKD iznosi 600 tisuća KM, a gubitak 51 tisuću KM.

2.3. Kreditni portfelj

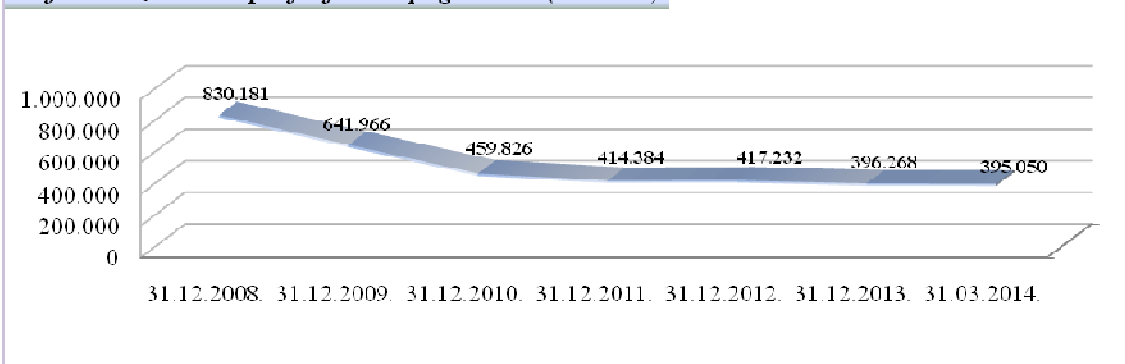
Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 395 milijuna KM ili 86% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Razina ukupnih kredita sektora ovisi o stanju kredita MKF na koje se odnosi 394,4 milijuna KM ili 99,8% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 0,6 milijuna KM ili 0,2% od ukupnih kredita. Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjani za rezerve za kreditne gubitke prikazani su u Tablici 5.

- 000 KM -

Tablica 5. Neto krediti								
Red. Broj	OPIS	31.12.2013.			31.3.2014.			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8=(6+7)	9=8/5
1.	Kredit	395.382	886	396.268	394.435	615	395.050	100
2.	Rezerve za kreditne gubitke	5.507	16	5.523	10.164	9	10.173	184
3.	Neto krediti (1.-2.)	389.875	870	390.745	384.271	606	384.877	98

Neto krediti iznose 384,9 milijuna KM i za 2% su manji u odnosu na 31. 12. 2013., dok su krediti na bruto osnovi također manji za 0,3% u odnosu na kraj prethodne godine. Rezerve za kreditne gubitke iznose 10,1 milijun KM i veće su za 84% u odnosu na 31. 12. 2013. Omjer rezervi za kreditne gubitke u odnosu na ukupan kreditni portfelj iznosi 2,58%, te u odnosu na omjer sa 31. 12. 2013., bilježi pogoršanje od 1,19 postotnih bodova. Jedna od najvećih MKF, u odnosu na 31. 12. 2013., povećala je rezerve za kreditne gubitke za 4,2 milijuna KM, odnosno za 260%, što se posljedično odrazilo na povećanje rezervi za kreditne gubitke na razini sektora i na pogoršanje pokazatelja kvalitete portfelja.

Grafikon 9. Iznos bruto portfelja MKO po godinama (u 000 KM)

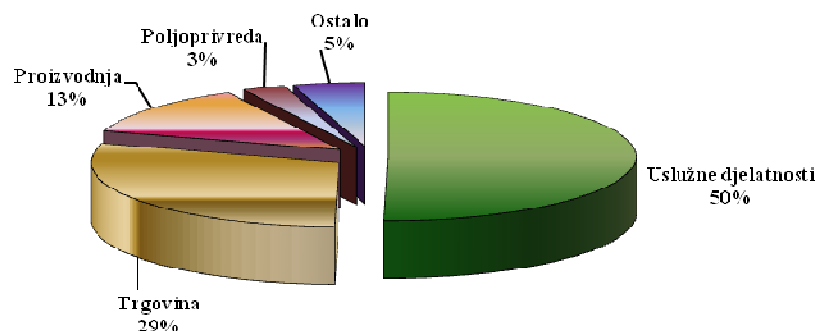
Promatrajući bruto portfelj MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 830,2 milijuna KM. Ukupan bruto portfelj na dan 31. 3. 2014. iznosio je 395 milijuna KM, i isti je manji za 52% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bruto portfelja, kod kojih je isti pao za čak 79%, odnosno 71%.

- 000 KM -

Tablica 6. Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 31.3.2014.						
Red. Broj	Mikrokrediti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	802	3.445	23	4.270	50%
b.)	Trgovina	715	1.755	35	2.505	29%
c.)	Poljoprivreda	68	166	2	236	3%
d.)	Proizvodnja	336	739	8	1.083	13%
e.)	Ostalo	67	326	7	400	5%
UKUPNO 1:		1.988	6.431	75	8.494	100%
2.	Fizičkim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	14.304	72.545	887	87.736	23%
b.)	Trgovina	11.012	29.200	511	40.723	11%
c.)	Poljoprivreda	15.710	127.398	845	143.953	37%
d.)	Proizvodnja	4.789	13.590	261	18.640	5%
e.)	Stambene potrebe	2.262	45.319	210	47.791	12%
f.)	Ostalo	18.365	28.979	369	47.713	12%
UKUPNO 2:		66.442	317.031	3.083	386.556	100%
UKUPNO (1+2):		68.430	323.462	3.158	395.050	

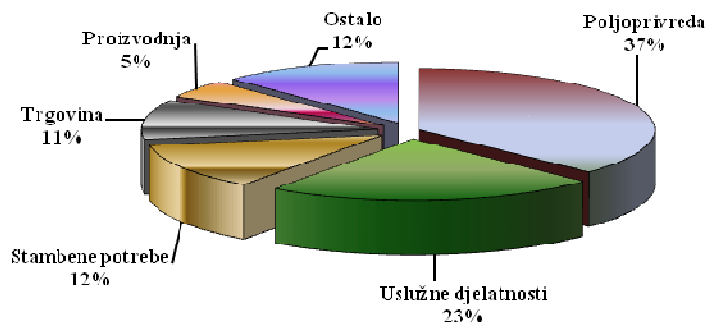
Od ukupnog iznosa mikrokredita, 8,5 milijuna ili 2% plasirano je pravnim osobama, a 386,5 milijuna KM ili 98% plasirano je fizičkim osobama. U ročnoj strukturi mikrokredita, na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 71,6 milijuna KM ili 18%, a na dugoročne kredite 323,4 milijuna KM ili 82%. Sama dospjela potraživanja ukupno iznose 3,1 milijun KM ili 1% od ukupnih kredita i gotovo u cijelosti se odnose na kredite dane fizičkim osobama.

Grafikon 10. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim licima

Prema granskoj strukturi, najveći iznos od ukupnog iznosa mikrokredita danih **pravnim osobama**, plasiran je za uslužne djelatnosti i trgovinu – uslužne djelatnosti 4,3 milijuna KM ili 50%, odnosno trgovina 2,5 milijuna KM ili 29%. Za proizvodnju dano je 1,1 milijun KM ili 13% od ukupnog iznosa mikrokredita danih pravnim osobama, dok je za poljoprivredu dano 0,2 milijuna KM ili 3%, a za ostale namjene 0,4 milijuna KM ili 5%.

Grafikon 11. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim licima

Što se tiče kredita danih **fizičkim osobama**, 144 milijuna KM ili 37% plasirano je za poljoprivredu, zatim 87,7 milijuna KM ili 23% za uslužne djelatnosti, za stambene potrebe 47,8 milijuna KM ili 12%, za trgovinu je plasirano 40,7 milijuna KM ili 11%, za proizvodnju 18,6 milijuna KM ili 5%, te za ostalo 47,7 milijuna KM ili 12%.

- 000 KM -

Tablica 7. Sektorska struktura mikrokredita				
Mikrokrediti za:	31.12.2013.	31.3.2014.	Udjel	Indeks
Poljoprivreda	142.133	144.189	37%	101
Uslužne djelatnosti	93.750	92.006	23%	98
Ostale namjene	45.481	48.113	12%	106
Stambene potrebe	49.288	47.791	12%	97
Trgovina	45.028	43.228	11%	96
Proizvodnja	20.588	19.723	5%	96
UKUPNO	396.268	395.050	100%	100

Na temelju analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (37%) i uslužnih djelatnosti (23%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama iz čega proističe da se krediti u najvećem broju slučajeva odobravaju osobama koje nemaju pristup tradicionalnim izvorima financiranja kako zbog rizičnosti posla kojeg obavljaju, tako i zbog nedostatka adekvatnih kolaterala. U odnosu na kraj prethodne godine, postotak ukupnih kredita koji se daju po svim kreditnim proizvodima u padu su od 2% do 4%, osim kredita za poljoprivredu i ostale namjene koji su u porastu za 1%, odnosno 6% u odnosu na kraj prethodne godine.

- 000 KM -

Tablica 8. Ročna struktura mikrokredita				
OPIS	31.12.2013.	31.3.2014.	Udjel	Indeks
Dugoročni mikrokrediti	325.426	323.462	82%	99
Kratkoročni mikrokrediti s dospjelim potraživanjima	70.842	71.588	18%	101
UKUPNO	396.268	395.050	100%	100

U pogledu ročnosti mikrokredita, dugoročni mikrokrediti u padu su za 1% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su kratkoročni mikrokrediti (uključujući i dospjela potraživanja) u porastu za 1%.

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja. Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha. Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 31. 3. 2014. vide se iz sljedeće tablice.

- 000 KM -

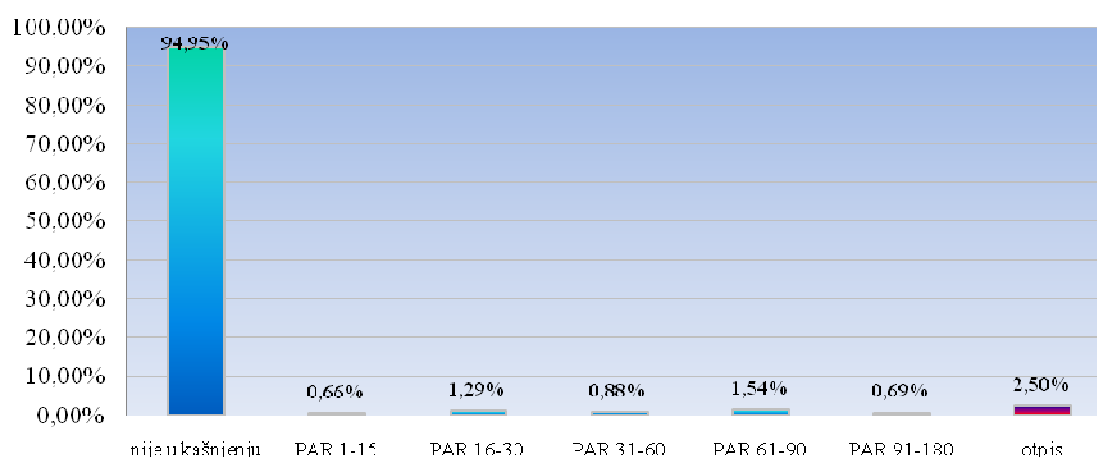
Tablica 9. Rezerve za kreditne gubitke sa stanjem na dan 31.3.2014.											
Rb	Dani kašnjenja	Stope rezerve — ranja	Iznos kredita	Udjel (%)	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
					Stopa rezervi — ranja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4x3)/100	10=(7x6)/100	11=(8x3)/100	12=(9+10+11)
1.	0	0%	375.087	94,95	0%	2	0	0	0	0	0
2.	1 – 15	2%	2.601	0,66	2%	48	0	52	1	0	53
3.	16 – 30	15%	5.083	1,29	100%	92	0	762	92	0	854
4.	31 – 60	50%	3.471	0,88	100%	118	0	1.736	118	0	1.854
5.	61 – 90	80%	6.083	1,54	100%	337	0	4.867	337	0	5.204
6.	91 – 180	100%	2.725	0,69	100%	358	0	2.757	361	0	3.118
UKUPNO			395.050	100,00		955	0	10.173	909	0	11.082
7.	preko 180	Otpis	2.472		100%	911					

*U kolonama 9. i 10. u kategoriji dana u kašnjenju (91-180), uključena su dodatna rezerviranja jedne MKF za kredite koji su više puta reprogramirani i za kredite koji su ponovno ugovoreni, a čiji je saldo na izvještajni datum veći od 10.000 KM, za koje je Agencija, svojim rješenjem, naložila dodatna rezerviranja po stopi od 100%.

Kašnjenje u otplati duže od jednog dana imaju krediti u iznosu 20 milijuna KM. Stopa kredita u kašnjenju preko jednog dana sa stanjem na dan 31. 3. 2014. iznosila je 5,05% i bilježi pogoršanje u odnosu na kraj prethodne godine za 2,09 postotnih bodova. Najveći iznos kredita ima kašnjenje u otplati od 61 do 90 dana (6,1 milijun KM ili 1,54% od ukupnih kredita). Ukupan iznos dospelih kamata po aktivnim kreditima koji imaju kašnjenje u otplati duže od jednog dana iznosi 1 milijun KM. Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 11,1 milijun KM i u odnosu na 31. 12. 2013., veće su za 5 milijuna KM, odnosno 82%. Analizom izvješća MKO, utvrđeno je da jedna od najvećih MKO ima 62% udjela u ukupnom iznosu rezervi.

U prvom kvartalu 2014. godine, MKO su otpisale 2,4 milijuna KM glavnice i 0,9 milijuna KM kamate.

Grafikon 12. Kvalitet portfolija MKO

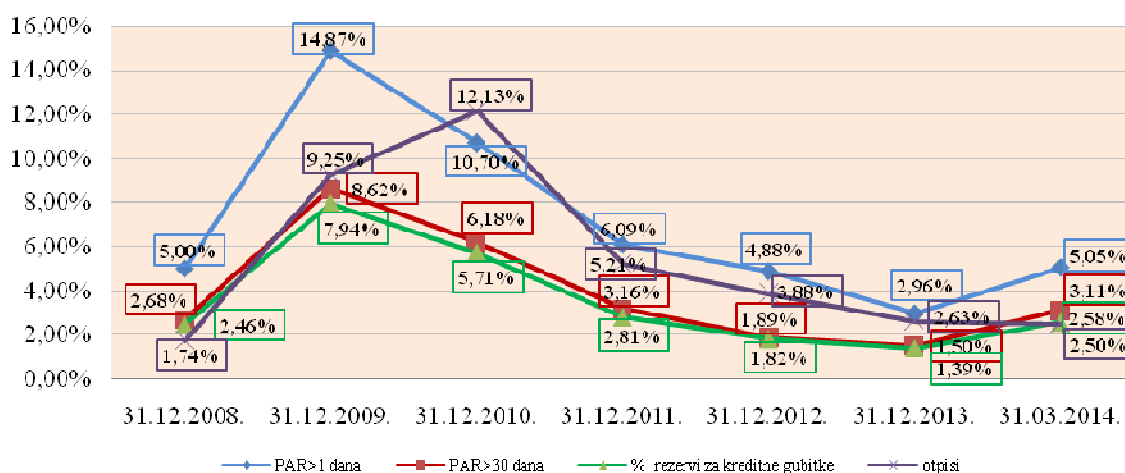

2.3.1. Ključni pokazatelji kvalitete kreditnog portfelja

U usporedbi s krajem prethodne godine, sa 31. 3. 2014., mikrokreditni portfelj bilježi neznatan pad od 0,3% (1,2 milijuna KM), te iskazuje pogoršanje pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfelja. Većina MKO izložena je pritisku konkurencije kako od većih MKO tako i od banaka, te se mnoge MKO i dalje se suočavaju s nedostatkom sredstava za financiranje kreditnog portfelja.

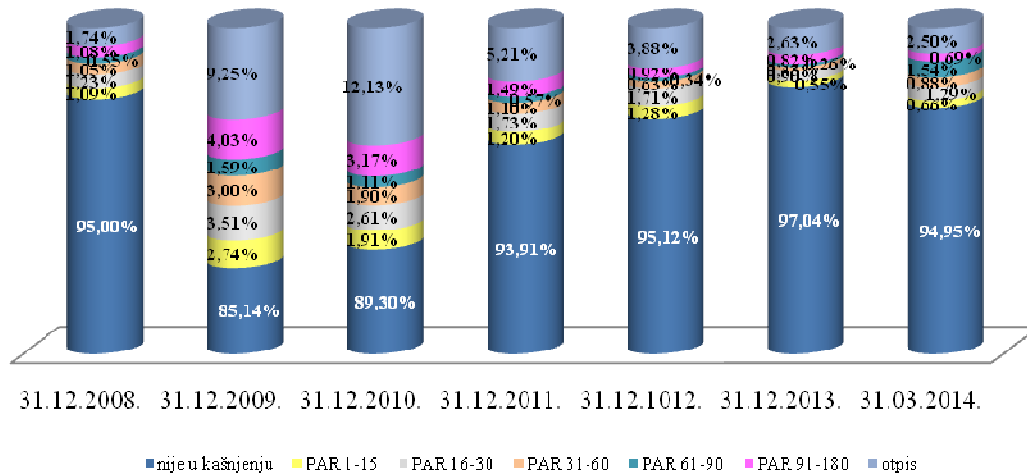
Pogoršanje pokazatelja kvalitete aktivnog portfelja iskazano je povećanjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 1,39%, koliko je iznosila na 31. 12. 2013., na 2,58%. Portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja također je povećan sa 1,50% na 3,11%. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfelj nalazi se u okvirima standarda propisanog od Agencije, dok od 13 MKO, 4 MKF ne zadovoljavaju standard Agencije u pogledu rizičnosti portfelja koji mora biti ispod 5%. Portfelj u riziku preko jednog dana kašnjenja, bilježi značajno pogoršanje, te je sa 2,96% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, povećan na 5,05%.

Grafikon 13. Pokazatelji kvaliteta aktivnog portfolija MKO

U pogledu pokazatelja kvalitete kreditnog portfelja i drugih rezultata poslovanja MKF, Agencija izražava rezervu u ispravnost podataka, s obzirom da jedna od najvećih MKF koja ima skoro 17% tržišnog udjela nije postupila po nalogima Agencije u predviđenim rokovima koji su izdani na temelju obavljene kontrole ove MKF u pogledu značajnog iznosa naloženih dodatnih rezervi, te izvješća ove MKF nisu usklađena s propisima Agencije.

Grafikon 14. Klasifikacija bruto portfolija MKO po godinama

Tijekom prvog kvartala 2014. godine, MKO su otpisale 1.763 kreditnih partija (1.748 otpisanih kreditnih partija odnosi se na fizičke osobe, a 14 na pravne osobe) u ukupnom iznosu od 3,3 milijuna KM, od čega se 2,4 milijuna KM odnosi na otpisanu glavnice. Čak 62% otpisanih kreditnih partija i 58% iznosa otpisane glavnice od ukupnog broja otpisanih kreditnih partija i ukupnog iznosa otpisane glavnice u prvom kvartalu 2014. godine, odnosi se na jednu od najvećih MKF u Federaciji BiH, čijom je kontrolom poslovanja, Agencija utvrdila brojne nepravilnosti u radu, posebno po pitanju otpisanih kredita.

Na razini sektora, postotak otpisa sa 31. 3. 2014. iznosio je 2,50% i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, smanjen za 0,13 postotnih bodova, te se nalazi u okviru standarda propisanog od Agencije. Tri MKF ne zadovoljavaju standard Agencije u pogledu postotka otpisa kredita koji mora biti ispod 3%.

Mikrokreditne organizacije nastavile su ulagati napore u naplatu potraživanja po otpisanim kreditima, pa su tako u prvom kvartalu 2014. godine, naplatile 2,6 milijuna KM otpisane glavnice (više nego što su u istom razdoblju otpisale glavnice) i 0,3 milijuna KM otpisane kamate, dok su u istom izvještajnom razdoblju dvije MKF trajno otpisale ukupno 73 tisuće KM glavnice i 8 tisuća KM kamate.

Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima koja se nalaze u izvanbilančnoj evidenciji sa 31. 3. 2014. iznose 170,8 milijuna KM i veća su za 0,3% u odnosu na kraj prethodne godine. Jedna MKF ima 44 milijuna KM ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima, što čini 26% od ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima na razini sektora.

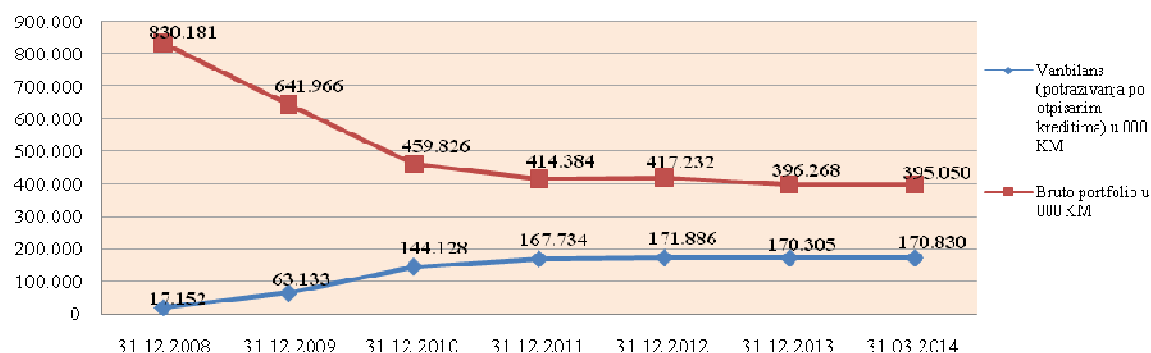
- 000 KM -

Tablica 10. Potraživanja po otpisanoj glavnici i kamati						
OPIS	FIZIČKE OSOBE		PRAVNE OSOBE		UKUPNO	
	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata
1	2	3	4	5	6	7
Početno stanje na datum 1.1.2014.	139.601	25.764	2.732	409	142.333	26.173
Promjene u 2014. godini:						
Novi otpis u tekućoj godini	2.437	907	35	4	2.472	911
otpis u razdoblju 1.1.-31.3.	2.437	907	35	4	2.472	911
otpis u razdoblju 1.4.-30.6.	0	0	0	0	0	0
otpis u razdoblju 1.7.-31.12.	0	0	0	0	0	0
otpis u razdoblju 1.10.-31.12.	0	0	0	0	0	0
Naplaćeno u tekućoj godini	2.582	294	37	5	2.619	299
naplata otpisa u razdoblju 1.1.-31.3.	2.582	294	37	5	2.619	299
naplata otpisa u razdoblju 1.4.-30.6.	0	0	0	0	0	0
naplata otpisa u razdoblju 1.7.-31.12.	0	0	0	0	0	0
naplata otpisa u razdoblju 1.10.-31.12.	0	0	0	0	0	0
Trajni otpis u tekućoj godini	73	8	0	0	73	8
trajni otpis u razdoblju 1.1.-31.3.	73	8	0	0	73	8
trajni otpis u razdoblju 1.4.-30.6.	0	0	0	0	0	0
trajni otpis u razdoblju 1.7.-31.12.	0	0	0	0	0	0
trajni otpis u razdoblju 1.10.-31.12.	0	0	0	0	0	0
Saldo na datum 31.3.2014.	139.383	26.369	2.730	408	142.113	26.777

* Napomena: Podaci u Tablici 10. razlikuju se od ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima prikazanih u izvanbilančnoj evidenciji za iznos od 1,9 milijuna KM koji se odnosi na sudske troškove, zatezne i procesne kamate te dio izvansudskih nagodbi i suspendiranu kamatu kod tri MKF.

U odnosu na 2008. godinu, bruto portfelj MKO manji je za 52%, dok su potraživanja po otpisanim kreditima veća za skoro 10 puta, i sa 31. 3. 2014. čine 43% ukupnog kreditnog portfelja. Postoje značajna odstupanja u kvaliteti portfelja između različitih MKO, koja su evidentna iz podatka da četiri MKF imaju preko 70% ukupno otpisanih kredita u odnosu na ukupni bruto portfelj (kod dvije MKF ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, koji se nalaze u izvanbilanci, za 5%, odnosno 14% veći je od iznosa ukupnih bruto kredita), što je izravna posljedica kreditne ekspanzije u prošlosti. Jedna MKF i jedno MKD iskazali su ukupne otpise ispod 10% ukupnog bruto portfelja.

Grafikon 15. Potraživanja po otpisanim kreditima i bruto portfeljo MKO

Po pitanju obveze pokretanja sudskih sporova za naplatu otpisanih potraživanja koja su dospjela, a nisu naplaćena preko 180 dana, kontrolom na licu mjesta u jednoj MKF koja ima značajan tržišni udjel, utvrđeno je da ista ima preko 10.000 neutuženih kreditnih partija u ukupnom iznosu od preko 15 milijuna KM, što je suprotno članku 3. stavak 3. Odluke o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija. S obzirom da ova MKF cjelokupne novčane transakcije vezane za isplatu i naplatu kredita vrši u gotovini, izbjegavanjem pokretanja sudskih sporova za ove slučajeve, ostavljen je prostor za nezakonito postupanje s naplatom otpisanih potraživanja i druge zlouporabe.

2.3.2. Otplata kredita s instrumentom osiguranja jamstvom i prigovori klijenata

Posljedice globalne ekonomske krize na finansijski sektor, neadekvatne kreditne politike i slabosti unutarnjih kontrola MKO, te opća prezaduženost korisnika mikrokredita, utjecale su na proces kreditiranja i kvalitetu kreditnog portfelja. Aktiviranje instrumenata osiguranja u slučaju osiguranja kredita jamstvom nastaje kao rezultat nenaplativih potraživanja po kreditima iz ranijih razdoblja, ili uslijed nemogućnosti servisiranja dospjelih kreditnih obveza od strane klijenata. S ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje se otplaćuje putem jamstva, Agencija je od 31. 12. 2009. propisala novi izvještajni obrazac OKJ.

Prema izvješćima otplate kredita kod MKO s instrumentom osiguranja jamstvom u Federaciji BiH sa 31. 3. 2014., 2.358 jamaca otplatilo je 3,4 milijuna KM od ukupno odobrenih kredita koji se otplaćuju putem ovog instrumenta osiguranja u iznosu od 14,7 milijuna KM (2.171 kreditna partija), što je za 4 jamca ili 0,2% manje u usporedbi sa 31. 12. 2013. (3,6 milijuna KM, otplatilo je 2.362 jamca, dok je iznos ukupno odobrenih kredita koje otplaćuju jamci bio 14 milijuna KM – 2.012 kreditnih partija). Jedna MKF ima 84% udjela u ukupnom iznosu otplate na teret jamaca. Prosječan iznos kredita koji je otplaćen ili se otplaćuje jamstvom na dan 31. 3. 2014. iznosio je 1.437 KM.

Od ukupnog broja kreditnih partija, 1,23% kreditnih partija odnosi se na kredite s jamstvom, i u odnosu na kraj 2013. godine, udjel kreditnih partija s jamstvom u ukupnom broju kreditnih partija u porastu je za 0,12 postotnih bodova. Kod dvije MKF zabilježen je najveći udjel kreditnih partija s jamstvom u odnosu na ukupan broj kreditnih partija (2,84% i 2,64%). Stanje preostalog duga po kreditima s jamstvom sa 31. 3. 2014. iznosilo je 5,4 milijuna KM, što čini 1,38% bruto kredita MKO i u odnosu na 31. 12. 2013., udjel preostalog duga u bruto portfelju veći je za 0,34 postotna boda. (31. 12. 2013. stanje preostalog duga po kreditima s jamstvom, iznosilo je: 4,1 milijun KM u odnosu na 396,4 milijuna KM bruto portfelja, što predstavlja 1,04% bruto kredita MKO).

Prema izvješćima MKO, u razdoblju od 1.10. do 31.3.2014., klijenti MKF podnijeli su ukupno 77 prigovora, dok je jedno MKD izvijestilo da nema prigovora. Od 12 MKF sa dozvolom za rad Agencije, za 4 nema evidentiranih prigovora u izvještajnom kvartalu. Najveći broj prigovora je po osnovi prigovora iz kategorije „Ostalo“ iz oblasti kreditnog poslovanja“, ukupno 67, a većim dijelom odnose se na prigovore po osnovi neodobrenog zahtjeva za kredit ili reprogram kredita, zatim prigovore u pogledu sporenja jamstva, prigovore jamaca vezano za postupak naplate, te na ponašanje kreditnih službenika. Klijenti MKO uputili su 26 prigovora, sudužnici/jamci 33 prigovora, dok su ostale zainteresirane strane uputile 18 prigovora. MKO su u izvještajnom kvartalu pozitivno riješile 12 prigovora, negativno 52 prigovora, dok je 13 prigovora bilo u procesu obrade ili izjašnjenja.

2.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je ukupna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje sukladno Odluci o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite – Pročišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“, broj: 48/12). U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu tijekom realiziranja ugovora o kreditu. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

Tablica 11. Prosječne ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite za I. kvartal 2014. godine – po proizvodima				
Rb.	OPIS	Ukupan iznos isplata mikrokredita u I. kvartalu 2014. godine (u 000 KM)	Ponderirana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderirana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	17.918	18,60%	26,91%
1.1.	Uslužne djelatnosti	2.924	25,08%	33,62%
1.2.	Trgovinu	1.419	23,77%	31,42%
1.3.	Poljoprivredu	3.112	23,22%	30,13%
1.4.	Proizvodnju	379	23,40%	31,03%
1.5.	Stambene potrebe	1.055	22,16%	28,40%
1.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	420	16,83%	40,57%
1.7.	Ostalo	8.609	13,33%	21,69%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	65.944	20,86%	24,63%
2.1.	Uslužne djelatnosti	15.033	21,02%	24,90%
2.2.	Trgovinu	5.926	20,83%	24,65%
2.3.	Poljoprivredu	26.430	19,72%	23,24%
2.4.	Proizvodnju	1.945	21,68%	25,55%
2.5.	Stambene potrebe	8.607	20,86%	23,95%
2.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	639	23,34%	33,15%
2.7.	Ostalo	7.364	24,18%	28,86%
UKUPNO		83.862	20,38%	25,12%

Sukladno mjesečnim izvješćima o ponderiranim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama po kreditima, u prvom kvartalu 2014. godine, MKO su plasirale mikrokredite u ukupnom iznosu od 83,8 milijuna KM što je za 2,8 milijuna, odnosno 3,3% manje u odnosu na iznos mikrokredita plasiranih u istom razdoblju prethodne godine, što je većinom rezultat smanjenog plasmana mikrokredita jedne od najvećih MKF u Federaciji BiH. Sa stanjem na 31. 3. 2014., MKO su imale 176.040 aktivnih kreditnih partija, što je za 5.705 kreditnih partija, odnosno 3% manje u odnosu na kraj prethodne godine. Prosječan iznos mikrokredita na razini sektora, na 31. 3. 2014., je 2.244 KM, što je prosjek i MKF (31. 12. 2013. godine – 2.180 KM), dok je prosječan iznos mikrokredita u MKD 1.553 KM.

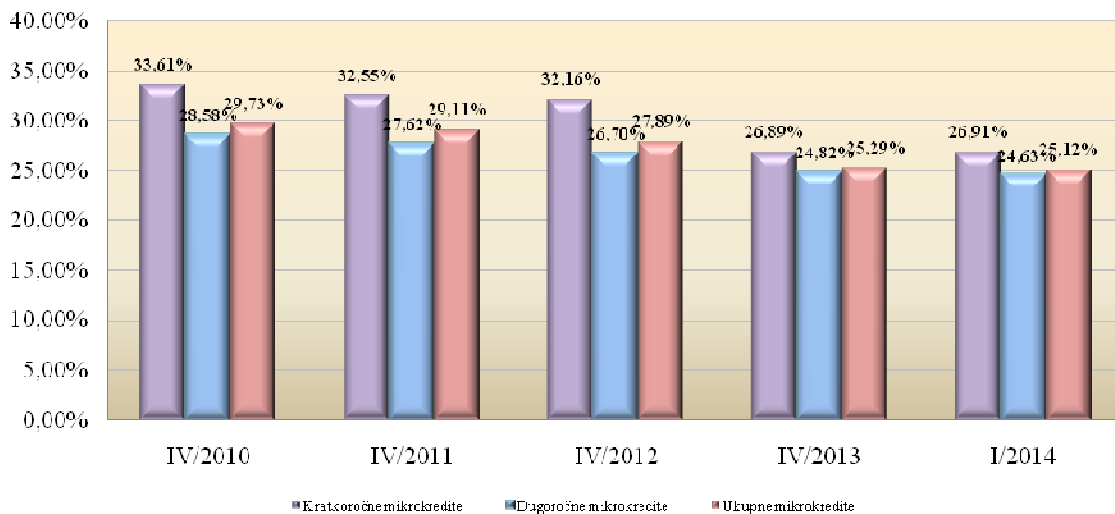
Za kratkoročne kredite, prosječna ponderirana nominalna kamatna stopa kreće se u rasponu od 13,33% za ostale kredite do 25,08% za uslužne djelatnosti, a efektivna kamatna stopa u rasponu 21,69% za ostale kredite do 40,57% za nenamjenske kredite. Prosječna ponderirana

nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu 19,72% za poljoprivredu do 24,18% za ostale kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 23,24% za poljoprivredu do 33,15% za nenamjenske kredite. Analizirajući efektivne kamatne stope MKO po kreditnim proizvodima zaključuje se da su najjeftiniji krediti plasirani za poljoprivredu i ostale namjene, dok su najskuplji nenamjenski, tj. krediti za osnovne potrebe.

Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na kratkoročne, dugoročne i ukupne mikrokredite u Federaciji BiH po kvartalima prikazane su u donjoj tablici.

Tablica 12. Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na mikrokredite po kvartalima					
PROSJEČNA PONDERIRANA EKS na:	IV/2010	IV/2011	IV/2012	IV/2013	I/2014
Kratkoročne mikrokredite	33,61%	32,55%	32,16%	26,89%	26,91%
Dugoročne mikrokredite	28,58%	27,62%	26,70%	24,82%	24,63%
Ukupne mikrokredite	29,73%	29,11%	27,89%	25,29%	25,12%

Grafikon 16. Prosječne ponderisane EKS na mikrokredite (u %)

Mikrokreditne organizacije nastavile su smanjivati efektivne kamatne stope na ukupne mikrokredite, iako neznatno, pa su tako, na kraju prvog kvartala 2014. godine, prosječne ponderirane efektivne kamatne stope u mikrokreditnom sektoru na ukupne kredite iznosile 25,12%, te su u odnosu na četvrti kvartal 2013. godine, zabilježile neznatan pad od 0,17 postotnih bodova. Promatrajući isto razdoblje, prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na kratkoročne kredite iznosile su 26,91%, te su zabilježile zanemariv porast od 0,02 postotna boda. Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na dugoročne kredite na kraju prvog kvartala 2014. godine, iznosile su 24,63%, te su u neznatnom padu za 0,19 postotnih bodova u odnosu na četvrti kvartal prethodne godine. U cilju smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite, a u kontekstu zaštite potrošača-klijenta mikrokreditnih organizacija, te ispunjenja misije mikrokreditiranja, Agencija u kontrolama posebno cijeni i kontrolira sve vrste troškova poslovanja MKO koji imaju značajnog utjecaja na formiranje kamatnih stopa, te ocjenjuje njihovu neophodnost, shodno čemu izdaje adekvatne naloge. Fokus kontrola Agencije, i u narednom razdoblju, bit će na kontroli troškova MKO, njihovoj opravdanosti i svrsishodnosti, s ciljem smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite koje plasiraju MKO iz Federacije BiH.

2.5. Račun dobiti i gubitka

Struktura računa dobiti i gubitka mikrokreditnog sektora Federacije BiH je prikazana u Tablici 13.

- 000 KM -

Tablica 13. Račun dobiti i gubitka MKO										
Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2013.				Za razdoblje 1.1. - 31.3.2014.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	1	2	3=(1+2)	4	5	6	7=(5+6)	8	9=(7/3)
1.	PRIHODI									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	21.747	83	21.830	87	16.962	51	17.013	87	78
1.2.	Operativni prihodi	3.108	14	3.122	13	2.526	6	2.532	13	81
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	24.855	97	24.952	100	19.488	57	19.545	100	78
3.										
3.1.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	4.382	14	4.396	17	3.753	11	3.764	14	86
3.2.	Operativni rashodi	16.580	72	16.652	66	15.739	101	15.840	58	95
3.3.	Trošk. rezer. za kred. i dr. gubitke	4.129	19	4.148	16	7.575	-7	7.568	28	182
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	25.091	105	25.196	100	27.067	105	27.172	100	108
5.	IZVANREDNI PRIHODI	3.894	2	3.896		4.678	2	4.680		120
6.	IZVANREDNI RASHODI	367	1	368		147	0	147		40
7.	UKUPNO PRIHODI - RASHODI (2+5-4-6)	3.291	-7	3.284		-3.048	-46	-3.094		-94
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	3.291		3.291		-3.048		-3.048		-93
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		-7	-7			-46	-46		
10.	POREZI		0	0			0	0		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK		-7	-7			-46	-46		
12.	UKUPAN FIN. REZULTAT			3.284				-3.094		

Ukupni prihodi MKO za razdoblje 1.1. - 31.3.2014. iznose 19,5 milijuna KM, koji se gotovo u cijelosti odnose na prihode MKF. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ukupni prihodi manji su za 5,4 milijuna KM ili 22%. Najveći dio prihoda odnosi se na prihode od kamata koji iznose 17 milijuna KM ili 87% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 4,8 milijuna KM ili 22%, dok operativni prihodi iznose 2,5 milijuna KM ili 13% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 0,6 milijuna KM, odnosno za 19%.

Ukupni rashodi iznose 27,1 milijun KM od kojih se 27 milijuna ili 99,6% odnosi na rashode MKF, a 0,1 milijun KM ili 0,4% na rashode jednog MKD. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine ukupni rashodi veći su za 1,9 milijuna KM ili 8%. U strukturi rashoda, 3,7 milijuna KM ili 14% od ukupnih rashoda odnosi se na rashode po kamatama na uzete kredite i ostale slične rashode i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine manji su za 0,6 milijuna KM ili 14%. Operativni rashodi iznose 15,8 milijuna KM ili 58% ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 0,8 milijuna KM ili 5%. Operativni rashodi

sastoje se od troškova plaća i doprinosa u iznosu od 9,5 milijuna KM (1.1.-31.1.2013.: 9,7 milijuna KM), troškova poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija u iznosu od 3,7 milijuna KM (1.1.-31.1.2013.: 4,1 milijun KM), te ostalih operativnih troškova u iznosu od 2,6 milijuna KM (1.1.-31.1.2013.: 2,8 milijuna KM). Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke iznose 7,6 milijuna KM ili 28% od ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za čak 3,4 milijuna KM ili 82%. Čak 82% od ukupnog iznosa troškova rezerviranja za kreditne i druge gubitke u prvom kvartalu 2014. godine, odnosi se na jednu od najvećih MKF u Federaciji BiH.

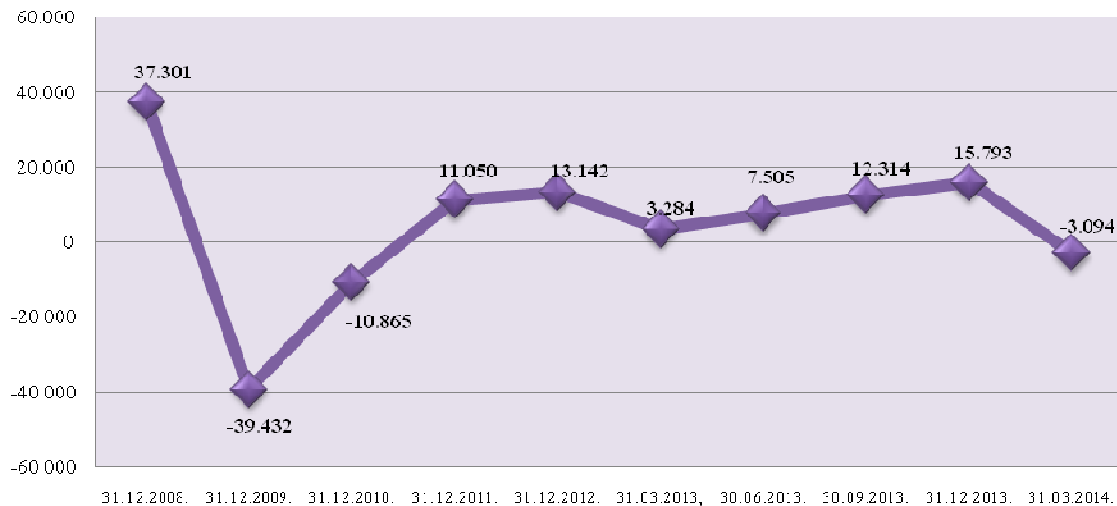
Troškovi plaća i doprinosa ostvareni u razdoblju 1.1.-31.3.2014. manji su za 2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Prema izvješćima MKO, prosječna mjesečna neto plaća zaposlenika MKO na dan 31. 3. 2014., iznosila je 1.067 KM, a prosječni mjesečni neto iznos nagrada, stimulacija i bonusa 57 KM, iz čega proizlazi da je, u mikrokreditnom sektoru, prosječna mjesečna neto plaća s bonusima iznosila 1.124 KM. Na dan 31. 3. 2014., prosječne mjesečne neto plaće višeg menadžmenta u mikrokreditnom sektoru iznosile su 4.121 KM, dok su prosječne mjesečne neto naknade isplaćene članovima upravnih odbora u MKO iznosile 492 KM, a članovima odbora za reviziju 386 KM. Na ovaj izvještajni datum, prosječne mjesečne neto plaće unutarnjih revizora u MKO iznosile su 2.211 KM, srednjeg i nižeg menadžmenta 1.805 KM, kreditnih službenika 873 KM, te administracije i ostalog osoblja 933 KM. Naime, kontrolama je utvrđeno da pojedini rukovodioci MKF koje ostvaruju gubitke iz operacija, imaju mjesečne plaće u iznosu oko 10.000 KM, te da jedan član organa upravljanja ima mjesečnu naknadu za svoj rad u iznosu od 7.000 KM, što znači da su kod jedne MKF, prosječne mjesečne neto plaće višeg menadžmenta za 2,4 puta veće u odnosu na sektorski prosjek, a kod druge MKF su prosječne mjesečne naknade isplaćene članovima organa upravljanja MKO, 14 puta veće od sektorskog prosjeka. Analizom pojedinačnih izvješća MKO, utvrđeno je da kod jedne MKF, čiji udjel bilančne sume iznosi 5,75% od ukupne bilančne sume mikrokreditnog sektora, a kod koje je u prethodnim razdobljima, kontrolom Agencije utvrđeno neadekvatno upravljanje imovinom MKF, mjesečna izdvajanja za troškove plaća 2 člana višeg menadžmenta, iznose 70% mjesečnog izdvajanja za troškove plaća 7 članova višeg menadžmenta najveće MKF čiji je tržišni udjel 25,37%. Shodno tome, prosječne mjesečne neto plaće 2 člana višeg menadžmenta MKF koja ima 5,75% tržišnog udjela, za 2,5 puta veće su od prosječnih mjesečnih neto plaća 7 članova višeg menadžmenta najveće MKF u Federaciji BiH. Također, analizom izvješća MKO, utvrđeno je da su plaće višeg menadžmenta kod dvije MKF za čak 10, odnosno 13 puta veće od plaća produktivnog osoblja (kreditnih službenika). Navedeno je neprihvatljiva praksa, jer se radi o tržišno neutemeljenim plaćama, pogotovo u organizacijama koje ostvaruju značajne gubitke iz operacija, čiji su pokazatelji izvedbe loši i/ili nezadovoljavajući, i koje imovinom MKF ne upravljaju na adekvatan način.

Izvanredni prihodi MKO ostvareni u razdoblju od 1.1. do 31.3.2014. iznose 4,6 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 0,7 milijuna KM, odnosno za 20%. Izvanredni prihodi većinom se odnose na naplatu potraživanja po otpisanim kreditima. Izvanredni rashodi MKO ostvareni u prvom kvartalu 2014. godini iznose 0,1 milijun KM, i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 0,2 milijuna KM odnosno za 60%.

U razdoblju 1.1.-31.3.2014., jedno MKD ostvarilo je neto gubitak u iznosu od 46 tisuća KM (1.1. – 31.1.2013.: 7 tisuća KM neto gubitka). U ovom razdoblju MKF su ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 3.048 tisuća KM, dok su u istom razdoblju prethodne godine, MKF ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 3.291 tisuću KM. U razdoblju 1.1. – 31.3.2014., od ukupno 12 MKF, manjak prihoda nad rashodima imale su 4 MKF i to u ukupnom iznosu od 8.091 tisuću KM, dok je višak prihoda nad

rashodima ostvarilo 8 MKF u ukupnom iznosu od 5.043 tisuće KM. Od 4 MKF koje su u razdoblju 1.1.-31.3.2014. ostvarile manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 8.091 tisuću KM, jedna od najvećih MKF, u ovom razdoblju, ostvarila je manjak u iznosu od 8.060 tisuća KM, odnosno 99,6% ukupno ostvarenog manjka na razini sektora, dok se na ostale tri MKF odnosi samo 31 tisuća ostvarenog manjka prihoda nad rashodima, odnosno 0,4%. Bez podataka ove MKF, koji su suprotni sektorskom trendu sa 31. 3. 2014., i koji su u potpunosti destabilizirali mikrokreditno tržište, te utjecali na pogoršanje sektorskih rezultata i pokazatelja izvedbe, mikrokreditni sektor ostvaruje pozitivni rezultat u iznosu od 5.012 tisuća KM, što se pozitivno odražava i na pokazatelje izvedbe.

Grafikon 17. Ukupan finansijski rezultat MKO po godinama (u 000 KM)

Na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je negativan finansijski rezultat u iznosu od 3.094 tisuće KM, što je za 6.378 tisuća KM, odnosno 194% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

3. TRANSAKCIJE S POVEZANIM OSOBAMA

Odredbama Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07) propisan je minimum standarda poslovanja MKO s osobama, koje se sukladno članku 4. Zakona o MKO smatraju povezanim s MKO. Člankom 6. ove Odluke Agencije propisano je da MKO može obavljati poslovne transakcije s osobom koja je povezana s MKO samo sukladno Zakonu o MKO, odlukom Agencije i posebnim politikama MKO za poslovanje s povezanim osobama, koje usvaja i prati njihovu primjenu organ upravljanja MKO. Transakcijom s povezanom osobom smatra se i transakcija s trećom stranom ako su sredstva koja su korištena u transakciji prenesena povezanoj osobi ili su iskorištena radi stjecanja koristi povezane osobe. S tim u vezi, sve MKO dužne su uspostaviti registar povezanih osoba i isti redovito ažurirati. Također, prilikom obavljanja transakcija s povezanim osobama, MKO su dužne postupati sukladno usvojenim politikama, koje, između ostalog, podrazumijevaju da:

- sve transakcije s povezanim osobama moraju biti odobrene od organa upravljanja MKO,
- osoba povezana s MKO koja je član organa upravljanja MKO ne može sudjelovati u glasanju prilikom donošenja odluka o poslovnim transakcijama između MKO i nje same ili bilo koje druge s njom povezane osobe,

- organ upravljanja potpiše pismenu izjavu da je bilo koja transakcija obavljena između MKO i povezane osobe, fer i u najboljem interesu za MKO,
- MKO formira i održava uredne evidencije, dokumentaciju i dosjee o odobrenjima organa upravljanja za obavljanje transakcija s povezanim osobama i dr.

Pri obavljanju transakcija s povezanim osobama MKO, ne mogu se ponuditi bilo kakvi povoljniji uvjeti u odnosu na druge osobe, a MKO su dužne izvješćivati Agenciju dostavom kvartalnih izvješća o svim transakcijama koje je MKO obavila u izvještajnom kvartalu sa povezanim osobama.

Tijekom prvog kvartala 2014. godine, od 13 MKO, na propisanim obrascima, 4 MKF i 1 MKD izvijestili su Agenciju o obavljenim transakcijama s povezanim osobama u ukupnom iznosu od 115.797 KM. Samo jedna MKF ima čak 71% udjela u ukupnom iznosu obavljenih transakcija s povezanim osobama.

U tablici 14. dani su iznosi transakcija s povezanim osobama u razdoblju od 1.1. do 31.3.2014., iz koje je evidentno da su po iznosu transakcija, MKO najviše transakcija obavile po osnovi plaćenih redovnih i zateznih kamata, te naknada za obradu kredita bankama koje su povezane s MKO (52%) i po osnovi izvršenih plaćanja prema osnivačima MKO i njegovim povezanim osobama (24%). Pored navedenih transakcija, MKO su u svojim izvješćima prijavile i transakcije s povezanim osobama po osnovi plaćanja za odvjetničke usluge, zakupa poslovnog prostora, isporuku robe i/ili usluga i dr. transakcije.

-u KM-

Tablica 14. Transakcije s povezanim osobama			
Rb.	Opis transakcije	Iznos transakcija obavljenih u razdoblju 1.1.-31.3.2014.	Udjel (%)
1.	Redovne i zatezne kamate, naknade za obradu kredita	59.864	51,70%
2.	Transakcije s osnivačem i njegovim povezanim osobama	27.810	24,02%
3.	Odvjetničke usluge	13.221	11,42%
4.	Zakup poslovnog prostora	4.461	3,85%
5.	Plaćanje po fakturama za isporučenu robu/usluge	3.977	3,43%
6.	Anuiteti po kreditu	3.741	3,23%
7.	Refundacija troškova	1.741	1,50%
8.	Plaćanje zajedničkih troškova povezane osobe	982	0,85%
9.	Kratkoročni krediti od banaka	0	0,00%
10.	Kratkoročni depoziti bankama	0	0,00%
11.	Pozajmice od pravnih i fizičkih osoba	0	0,00%
12.	Potraživanja po osnovi zakupa	0	0,00%
UKUPNO		115.797	100,00%

Transakcije s povezanim osobama MKO o kojim su izvijestile MKO, odnose se na transakcije koje su obavljene s osobama koje su povezane s direktorima MKO (59%), osnivačem MKO i njegovim povezanim osobama (25%), članovima odbora za reviziju (13%), članovima upravnog odbora (2%) i transakcije po osnovi vlasničkih udjela (1%). Agencija će i u narednom razdoblju, u kontrolama MKO posebnu pažnju posvetiti poštivanju politika o poslovanju MKO s povezanim osobama, te će cijeniti koristi koje MKO ima prilikom obavljanja ovih transakcija, shodno čemu će nalogati adekvatne mjere s ciljem otklanjanja nepravilnosti utvrđenih u poslovanju MKO s povezanim osobama.

III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Analizirajući izvješća MKO sa 31. 3. 2014. može se zaključiti da poslovanje mikrokreditnih organizacija u Federaciji BiH u odnosu na kraj prethodne godine, ukazuje na daljnji pad aktive (za 4%), dok je kreditni portfelj MKO u neznatnom padu (za 0,3%). Pokazatelji kvalitete kreditnog portfelja iskazuju pogoršanje, pad obveza po uzetim kreditima pad (za 5%), kao osnovnog izvora sredstava za financiranje kreditnog portfelja, te pad zaposlenih (za 3%). Kapital MKF u odnosu na kraj prethodne godine bilježi pad od 2% uslijed negativnog financijskog rezultata jedne od najvećih MKF.

Za MKO koje i dalje bilježe pad kreditnog portfelja, gubitak tržišnog segmenta, te kojima je uskraćeno povjerenje kreditora, uslijed negativnog trenda poslovanja, nemogućnosti dostizanja postavljenih standarda, važno je, u smislu održavanja supstance poslovanja, te posebno doniranih sredstava, pregovarati o spajanju ili pripajanju što predstavlja važan korak u očuvanju sektora. Konsolidacija na razini MKO, posebno MKO srednje veličine, neophodna je za stabilizaciju mikrokreditnog sektora, u cilju povećanja ekonomije opsega, poboljšanja efikasnosti poslovanja MKF kroz značajne uštede troškova, kao i povećanja kompetentnosti upravnih odbora, menadžmenta i ostalog osoblja MKO. Konsolidacija bi omogućila osnaživanje kapitalne baze manjeg broja jačih i zdravijih MKO. Kako značajan iznos kredita u pasivi mikrokreditnih organizacija dospijeva do kraja ove godine, u odsustvu podrške kreditora, organizacije mogu biti izložene problemu likvidnosti, te iz tih razloga neke, manje MKO trebale bi razmotriti donošenje odluke o pripajanju.

Imperativ za otklanjanje negativnih efekata poslovanja je poštivanje načela poslovanja s pažnjom dobrog domaćina, odnosno dobrog gospodarstvenika s fokusom na punu transparentnost, optimizaciju troškova poslovanja i njihovu punu opravdanost, adekvatno upravljanje kreditnim rizicima što u konačnici treba rezultirati smanjenjem kamatnih stopa na mikrokredite čime bi se postigli ciljevi navedeni u ZoMKO.

Agencija, u okviru zakonskih mogućnosti, poduzima sve raspoložive nadzorne mjere i pokreće potrebne radnje pred nadležnim organima u svrhu sankcioniranja MKO, te uvođenja njihovog poslovanja u zakonske okvire radi postizanja osnovne uloge mikrokreditiranja.

U narednom razdoblju MKO trebaju intenzivno raditi na:

- Iznalaženju partnera za konsolidaciju pri čemu MKF koje imaju manji iznos kapitala, te visok stupanj otpisanih zajmova trebaju donijeti jasnu strategiju o pripajanju većim i snažnijim MKF kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala budućnost zaposlenih u MKO;
- Povećanju odgovornosti upravnih odbora, osiguranju neovisnosti od menadžmenta, te kontroli menadžmenta od strane upravnih odbora;
- Uspostavljanju mehanizama kontrole opravdanosti projekata i materijalno značajnih troškova poslovanja, uključujući plaće i bonuse menadžmentu, te sve druge beneficije menadžmenta i članova upravnih odbora koje isti ostvaruju na teret imovine MKF i koji se direktno alimentiraju visokim kamatnim stopama;
- Uspostavljanju unutarnje revizije, u potpunosti neovisne od menadžmenta MKO koja će nadgledati i segment rukovođenja, te o tome redovito izvješćivati upravni odbor;
- Kontroli kamatnih stopa i ostvarivanju ciljeva iz ZoMKO putem aktivnog uključivanja organa upravljanja u postupak donošenja politika o formiranju cijena na mikrokredite;
- Reduciranju troškova poslovanja, punoj primjeni načela domaćinskog poslovanja sredstvima fondacije i primjeni načela dobrih korporativnih praksi;
- Smanjenju kamatnih stopa na mikrokredite;

- Punoj primjeni članka 2. ZoMKO što podrazumijeva obavljanje djelatnosti s ciljem poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva;
- Poboljšanju sustava unutarnjih kontrola, poboljšanju efikasnosti poslovanja i optimiziranju resursa MKO, te primjeni načela odgovornog kreditiranja;
- Obveznoj razmjeni informacija na razini sektora i Centralnog registra kredita;
- Poduzimanju svih aktivnosti u cilju rješavanja problema prezaduženih klijenata i jamaca;
- Poboljšanju institucionalnih kapaciteta, te
- Potpunoj primjeni važećih propisa i povećanju transparentnosti poslovanja.

Broj: U.O.-59-8/14
Sarajevo, 30. svibnja 2014.

IV. PRILOZI

Prilog 1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Prilog 2. Osnovni podaci o MKO

Prilog 3. Bilanca stanja MKF

Prilog 4. Bilanca stanja MKD

Prilog 5. Račun dobiti i gubitka MKF

Prilog 6. Račun dobiti i gubitka MKD

Prilog 7. Pregled doniranih sredstava MKF

Prilog 1.

**PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE MKO
KOJI SU BILI VAŽEĆI SA 31. 3. 2014.**

Odluke Agencije za poslovanje MKO	Službene novine Federacije BiH
1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije	27/07
2. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama	27/07 i 46/11
3. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija	27/07
4. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvješćivanja	27/07, 110/12 i 15/13
5. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija	27/07
6. Odluka o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije	27/07
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite (Pročišćeni tekst)	48/12
8. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad i suglasnosti za stjecanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije	27/07
9. Odluka o naknadama koje se za rad mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH	46/11
10. Odluka o minimalnim standardima mikrokreditnih organizacija na sprečavanju pranja novca i financiranju terorističkih aktivnosti	48/12
11. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta	23/14 i 26/14
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti	23/14
13. Odluka o uvjetima i načinu postupanja po zahtjevu jamca za oslobađanje od obveze jamstva	23/14

Upute Agencije za poslovanje MKO

1. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
2. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope;
3. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;
4. Uputa za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti;
5. Uputa za izradu izvješća mikrokreditnih organizacija.

Prilog 2.

OSNOVNI PODACI O MKO

Rb.	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	31.3.2014.			
						Iznos aktive u 000 KM	Iznos kapitala u 000 KM	Broj zaposl.	Broj org. dijelova
1.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sead Mucić	033/ 754-370, 754-388 fax	sead.mucic@eki.ba www.eki.ba	702	549	8	1
2.	MKF "EKI" Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-370, 754-388 fax	sbina@mkoeki.com www.mkoeki.com	108.974	48.563	261	68
3.	MKF "LIDER" Sarajevo	ul. Turhanija 2 71 000 SARAJEVO	Džavid Sejfović	033/ 250-580, 250-581 fax	dzavids@lider.ba www.lider.ba	13.609	10.518	52	12
4.	"LOK MKF" Sarajevo	ul. Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Nusret Čaušević	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	52.118	8.930	179	42
5.	MKF "MELAHA" Sarajevo	ul. Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	Jakob Finci	033/ 205-737 tel/fax	viktor@melaha.ba	1.091	317	4	0
6.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	ul. Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	38.642	16.734	141	24
7.	MKF "MIKRA" Sarajevo	ul. Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	17.267	4.826	90	20
8.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	ul. Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	mka.aldi@bih.net.ba www.mikroaldi.org	4.373	3.616	27	6
9.	"PARTNER MKF" Tuzla	ul. 15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	116.500	49.990	289	56
10.	MKF "PRIZMA" Sarajevo	ul. Bistrik Medresa 43 71 000 SARAJEVO	Jure Žigo	033/ 573-320, 446-583 fax	hq@prizma.ba www.prizma.ba	77.347	14.574	154	37
11.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	ul. Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Edina Hadžimurtezić	033/ 666-233, 666-224 fax	info@mfi.ba	1.711	1.557	9	0
12.	MKF "SANI" Zenica	ul. Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	434	277	4	0
13.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	ul. Zagrebačka 50 71 000 SARAJEVO	Anis Aganović	033/ 278-020, 278-032 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	26.409	16.181	145	36
UKUPNO						459.177	176.632	1.363	302

Prilog 3.

BILANCA STANJA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2013.	%	31.3.2014.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	24.123	5	15.535	3	64
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	17.027	4	9.844	2	58
1b)	Kamatonosni računi depozita	7.096	1	5.691	1	80
2.	Plasmani bankama	4.054	1	3.777	1	93
3.	Kredit	395.382		394.435		100
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	5.507		10.164		185
3b)	Neto kredit (3-3a)	389.875	82	384.271	84	99
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	42.596	9	41.533	9	98
5.	Dugoročne investicije	761	0	761	0	100
6.	Ostala aktiva	14.018	3	13.506	3	96
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	549		908		165
8.	UKUPNO AKTIVA	474.878	100	458.475	100	97
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	81.258	17	78.090	17	96
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	187.307	39	177.304	39	95
11.	Ostale obveze	27.201	6	26.998	6	99
12.	UKUPNO OBVEZE	295.766	62	282.392	62	95
13.	Donirani kapital	49.640		49.649		100
14.	Temeljni kapital	8.291		8.291		100
15.	Višak prihoda nad rashodima	175.440		180.514		103
15a)	za prethodne godine	160.018		175.464		110
15b)	za tekuću godinu	15.422		5.050		33
16.	Manjak prihoda nad rashodima	57.465		65.556		114
16a)	za prethodne godine	57.439		57.465		100
16b)	za tekuću godinu	26		8.091		31119
17.	Ostale rezerve	3.206		3.185		99
18.	UKUPNO KAPITAL	179.112	38	176.083	38	98
19.	UKUPNO PASIVA	474.878	100	458.475	100	97
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	170.250		170.776		100
	- komisioni poslovi	348		330		95

Prilog 4.

BILANCA STANJA MKD

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2013.	%	31.3.2014.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	88	9	35	5	40
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	88	8	35	5	40
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0	0	0	n/a
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0	n/a
3.	Kredit	886		615		69
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	16		9		56
3b)	Neto kredit (3-3a)	870	84	606	86	70
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	50	5	42	6	84
5.	Dugoročne investicije	0	0	0	0	n/a
6.	Ostala aktiva	28	3	20	3	71
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	1		1		100
8.	UKUPNO AKTIVA	1.035	100	702	100	68
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	202	20	70	10	35
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	146	14	0	0	0
11.	Ostale obveze	92	9	83	12	90
12.	UKUPNO OBVEZE	440	43	153	22	35
13.	Donirani kapital	0		0		n/a
14.	Temeljni kapital	600		600		100
15.	Emisioni ažio	0		0		n/a
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	-106		-51		48
16a)	prethodnih godina	0		-5		n/a
16b)	tekuće godine	-106		-46		43
17.	Zakonske rezerve	101		0		0
18.	Ostale rezerve	0		0		n/a
19.	UKUPNO KAPITAL	595	57	549	78	92
20.	UKUPNO PASIVA	1.035	100	702	100	68
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	55		54		98
	- komisioni poslovi	0		0		n/a

Prilog 5.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2013.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2014.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	3	0	9	0	300
1.2.	Kamate na plasmane bankama	72	0	48	0	67
1.3.	Kamate na kredite	21.390	99	16.524	98	77
1.4.	Ostali finansijski prihod	282	1	381	2	135
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	21.747	100	16.962	100	78
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.219	96	3.616	96	86
2.2.	Ostali finansijski rashodi	163	4	137	4	84
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	4.382	100	3.753	100	86
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	17.365		13.209		76
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	2.900	93	2.060	82	71
4.2.	Ostali operativni prihodi	208	7	466	18	224
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	3.108	100	2.526	100	81
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	9.700	58	9.450	60	97
5.2.	Troškovi poslov. prostora, ostale fik. aktive i režije	4.100	25	3.679	23	90
5.3.	Ostali operativni troškovi	2.780	17	2.610	17	94
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	16.580	100	15.739	100	95
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	4.129		7.575		183
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	-236		-7.579		3.211
8.	Izvanredni prihodi	3.894		4.678		120
9.	Izvanredni rashodi	367		147		40
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	3.291		-3.048		-93

Prilog 6.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKD

u 000 KM

Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2013.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2014.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0	0	0	n/a
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0	n/a
1.3.	Kamate na kredite	81	98	49	96	60
1.4.	Ostali financijski prihod	2	2	2	4	100
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	83	100	51	100	61
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	12	86	4	36	33
2.2.	Ostali financijski rashodi	2	14	7	64	350
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	14	100	11	100	79
3.	Neto financijski prihodi (1.5. - 2.3.)	69		40		58
II	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	14	100	6	100	43
4.2.	Ostali operativni prihodi	0	0	0	0	n/a
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	14	100	6	100	43
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	42	59	76	75	181
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	24	33	18	18	75
5.3.	Ostali operativni troškovi	6	8	7	7	117
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	72	100	101	100	140
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	19		-7		-37
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	-8		-48		600
8.	Izvanredni prihodi	2		2		100
9.	Izvanredni rashodi	1		0		0
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-7		-46		657
11.	POREZ	0		0		n/a
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	-7		-46		657

Prilog 7.

PREGLED DONIRANIH SREDSTAVA MKF

stanje na dan 31. 3. 2014.

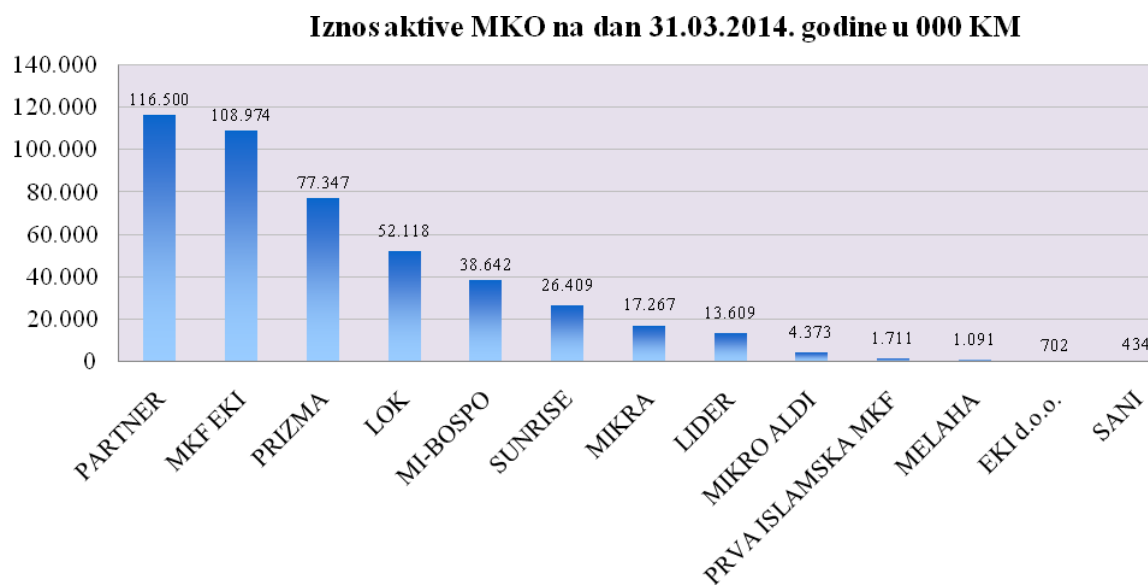
u 000 KM

Rb.	Naziv donator	MKF EKI Sarajevo	MKF LIDER Sarajevo	MKF MI-BOSPO Tuzla	MKF MIKRA Sarajevo	MKF MIKRO ALDI Goražde	PARTNER MKF Tuzla	MKF PRIZMA Sarajevo	PRVA ISLAMSKA MKF	MKF SUNRISE Sarajevo	UKUPNO
Donacije za kreditni fond		5.246	5.891	3.354	4.070	804	7.167	7.490	3.459	1.942	39.423
1.	USAID	3.046					3.046	3.046			9.138
2.	CHF-(SIDA, MEDI, HILP)		5.891								5.891
3.	CRS				4.070						4.070
4.	UNHCR			479		200	1.229	992		614	3.514
5.	Islamic Relief, Pred. Sarajevo								3.459		3.459
6.	LIP (sredstva Vlade FBiH)			947			675			1.214	2.836
7.	UNDP	1.932					59	672			2.663
8.	PRM/USA State Department							2.006			2.006
9.	UMCOR			377			317	774			1.468
10.	IRC			371			805				1.176
11.	Women's World Banking			1.034							1.034
12.	Mercy Corps						697				697
13.	OXSfam					500					500
14.	ECE, Njemačka						339				339
15.	USDA Know-How Project	237									237
16.	Church World Service			146							146
17.	Udruženje građana "ALDI"					104					104
18.	DK iz spajanja sa udrugom "LORI" Orašje									98	98
19.	CRIC	31									31
20.	SOLIDARITES									16	16
Donacije za osnovna sredstva		8	0	12	65	0	229	61	0	10	385
21.	Mercy Corps						229				229
22.	CRS				65						65
23.	ICMC							53			53
24.	SOLIDARITES									10	10
25.	WORLD VISION Int.	8									8
26.	PHARE							8			8
27.	IRC			12							12
Donacije za operativne troškove		2.054	874	1.344	0	0	1.718	3.088	54	709	9.841
28.	PRM							2.047			2.047
29.	SIDA Housing	1.828									1.828
30.	USAID			1.344			378				1.722
31.	UNHCR						176	840			1.016
32.	LIP (sredstva Vlade FBiH)						200			709	909
33.	CHF		874								874
34.	Mercy Corps						739				739
35.	CGAP						45	150			195
36.	EBRD	105					1				106
37.	IFC	104									104
38.	MFC						20	34			54
39.	Islamic Relief, Pred.Sarajevo								54		54
40.	WORLD BANK						45				45
41.	UNDP						43				43
42.	ADA ASBL (RATING)						20				20
43.	Ostalo	17					51	17			85
UKUPNO DONIRANI KAPITAL		7.308	6.765	4.710	4.135	804	9.114	10.639	3.513	2.661	49.649

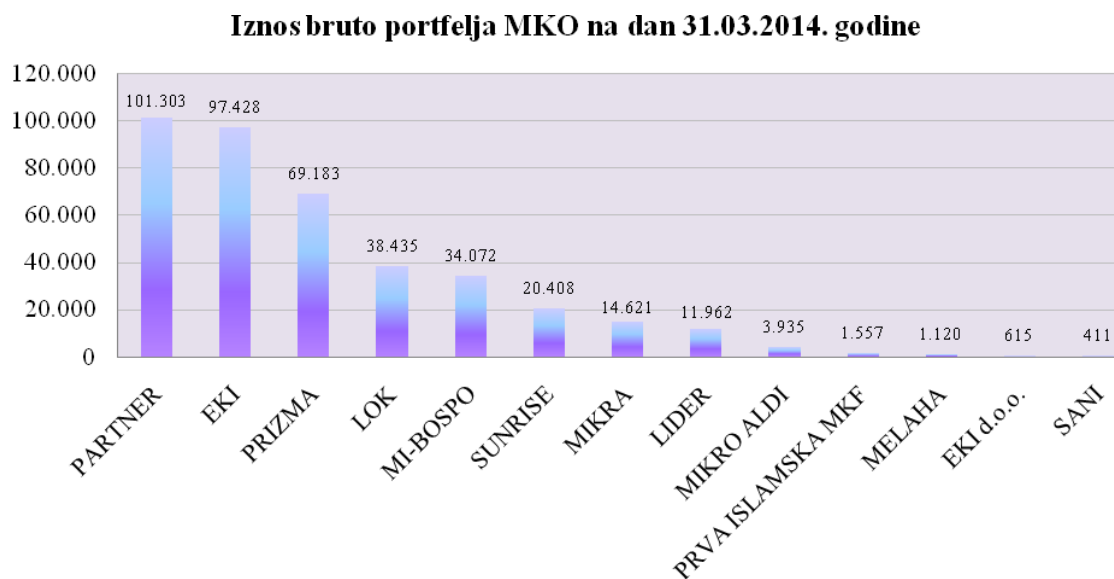
GRAFIKONI

- Grafikon 1. Iznos aktive MKO na dan 31. 3. 2014. u 000 KM
- Grafikon 2. Iznos bruto portfelja MKO na dan 31. 3. 2014. u 000 KM
- Grafikon 3. Iznos obveza po uzetim kreditima MKO na dan 31. 3. 2014. u 000 KM
- Grafikon 4. Iznos kapitala MKO na dan 31. 3. 2014. u 000 KM
- Grafikon 5. Iznos doniranog kapitala (po izvješćima) MKO na dan 31. 3. 2014. u 000 KM
- Grafikon 6. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD za razdoblje 1.1. - 31.3.2014. u 000 KM
- Grafikon 7. Broj zaposlenih MKO na dan 31. 3. 2014.
- Grafikon 8. Broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 31. 3. 2014.
- Grafikon 9. Broj aktivnih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31. 3. 2014.
- Grafikon 10. Broj otpisanih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31. 3. 2014.
- Grafikon 11. Iznos kredita u 000 KM otpisanih u razdoblju 1.1. - 31.3.2014.
- Grafikon 12. Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM u razdoblju 1.1. - 31.3.2014.
- Grafikon 13. Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM sa stanjem na dan 31. 3. 2014.
- Grafikon 14. Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na bruto portfelj MKO na dan 31. 3. 2014.
- Grafikon 15. Portfelj u riziku preko 30 dana na dan 31. 3. 2014.
- Grafikon 16. Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 31. 3. 2014.
- Grafikon 17. Prosječne mjesečne naknade članova upravnog/nadzornog odbora u MKO za razdoblje 1.1. - 31.3.2014.
- Grafikon 18. Prosječne mjesečne plaće višeg menadžmenta u MKO za razdoblje 1.1. - 31.3.2014.
- Grafikon 19. Prosječne mjesečne plaće kreditnih službenika u MKO za razdoblje 1.1. - 31.3.2014.
- Grafikon 20. Iznos ukupnih isplata mikrokredita u I. kvartalu 2014. godine u 000 KM
- Grafikon 21. Prosječne ponderirane EKS na ukupne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2014. godine
- Grafikon 22. Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2014. godine
- Grafikon 23. Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2014. godine

Grafikon 1.

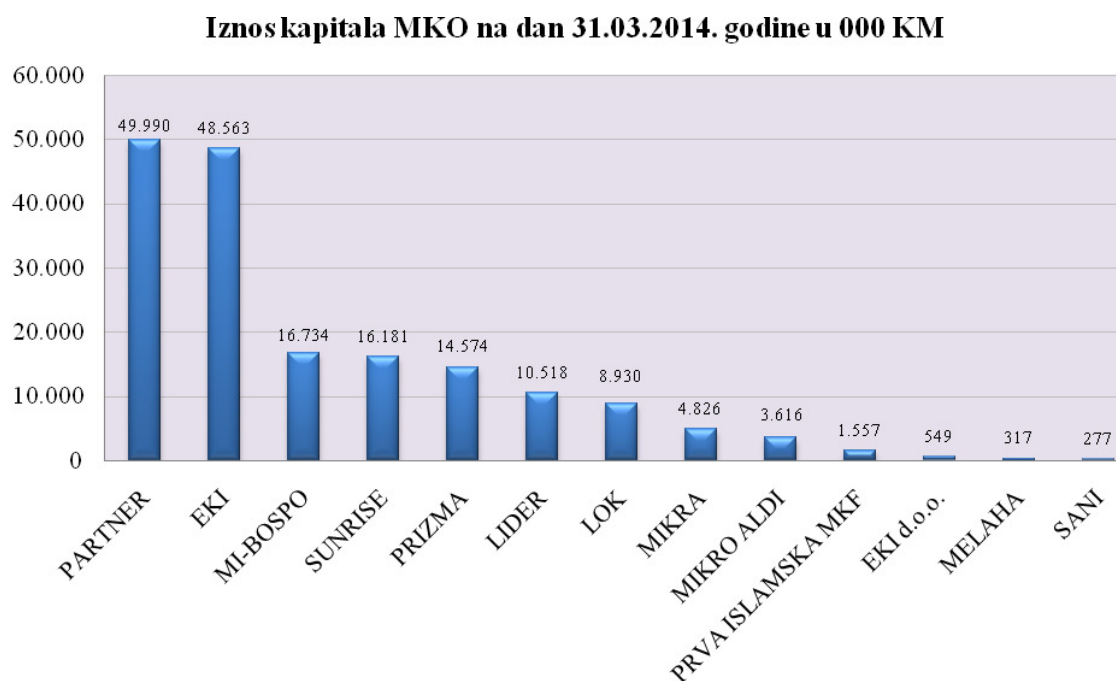
Grafikon 2.

Grafikon 3.

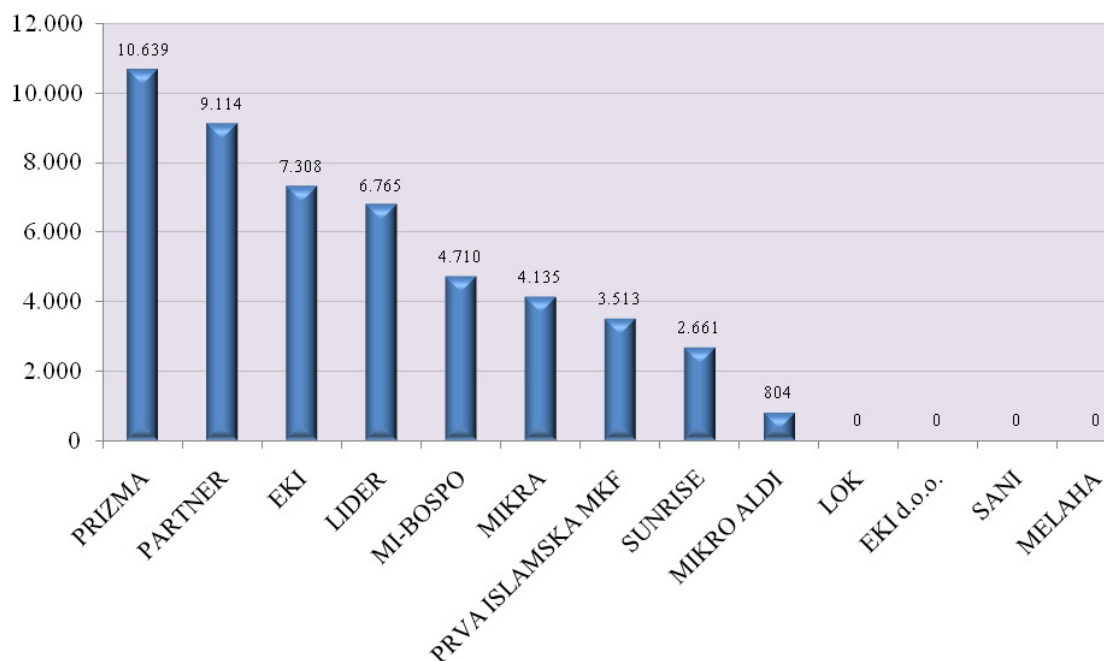

Grafikon 4.

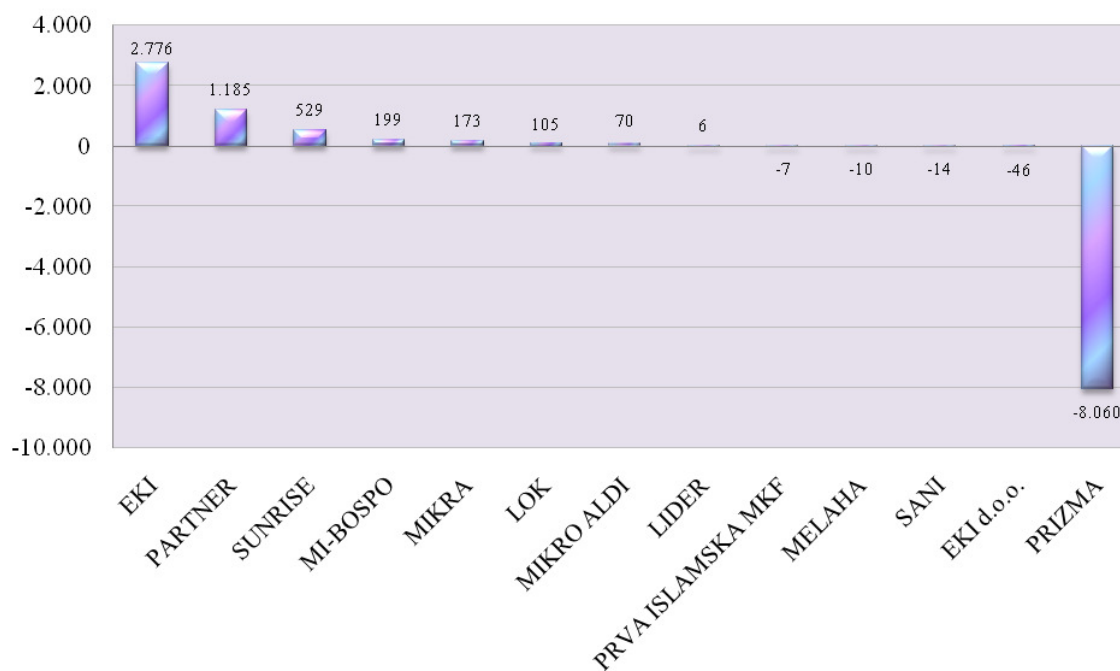
Grafikon 5.

**Iznos doniranog kapitala (prema izvještajima) MKO
na dan 31.03.2014. godine u 000 KM**

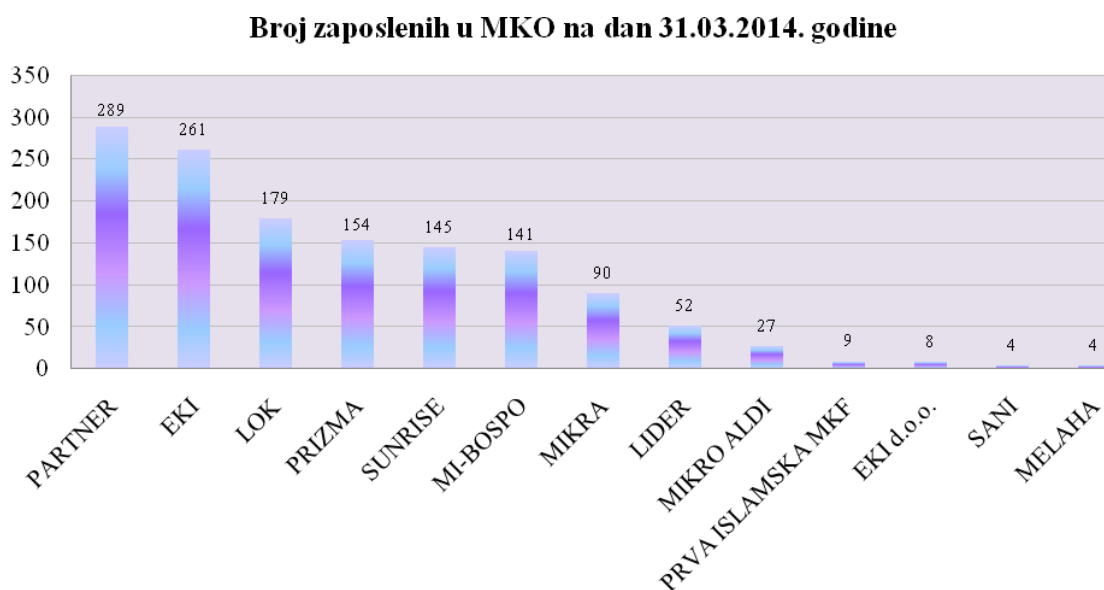

Grafikon 6.

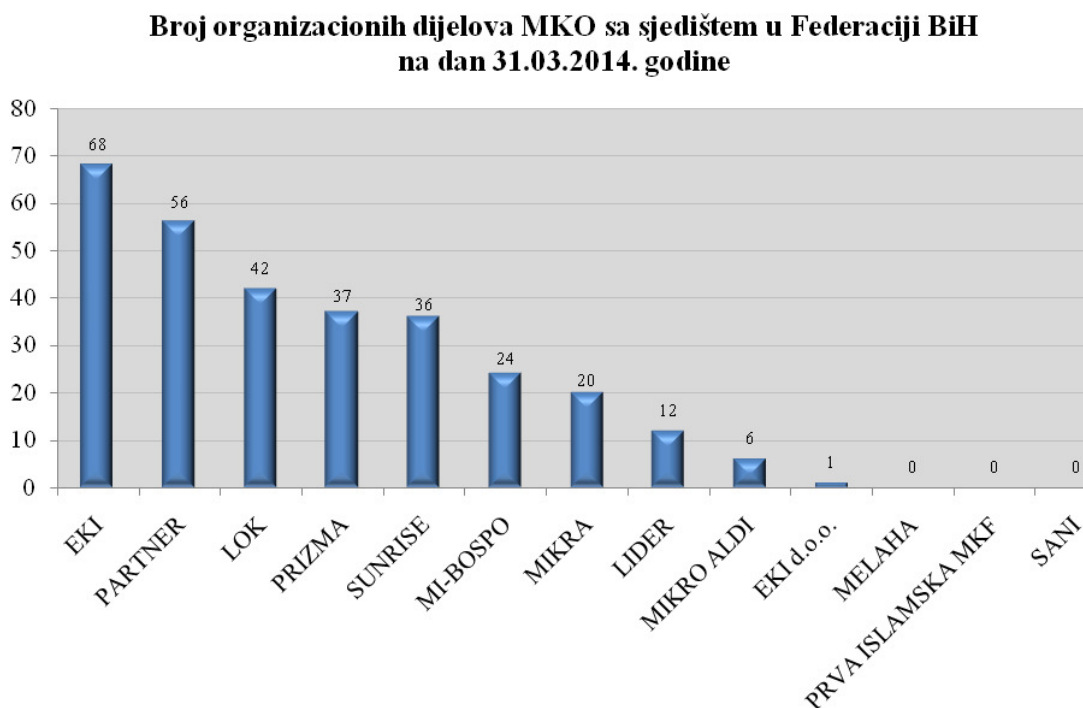
**Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto
dobit/gubitak MKD
za period 01.01.-31.03.2014. godine u 000 KM**

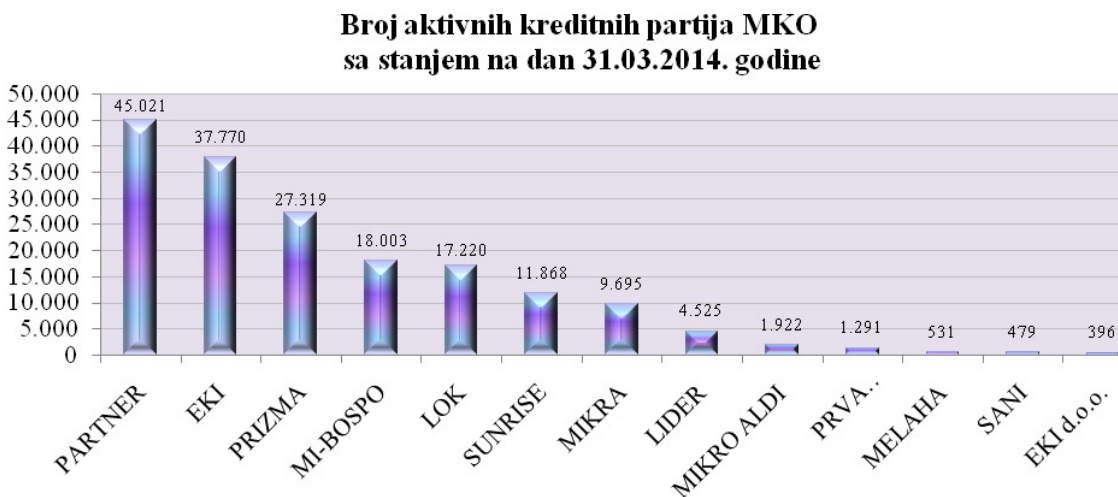
Grafikon 7.

Grafikon 8.

Grafikon 9.

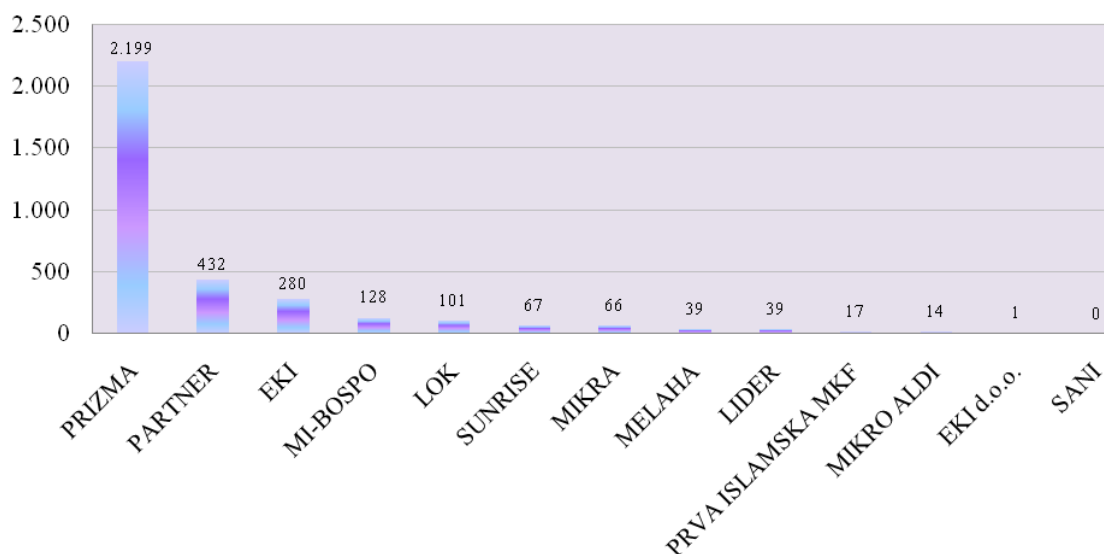

Grafikon 10.

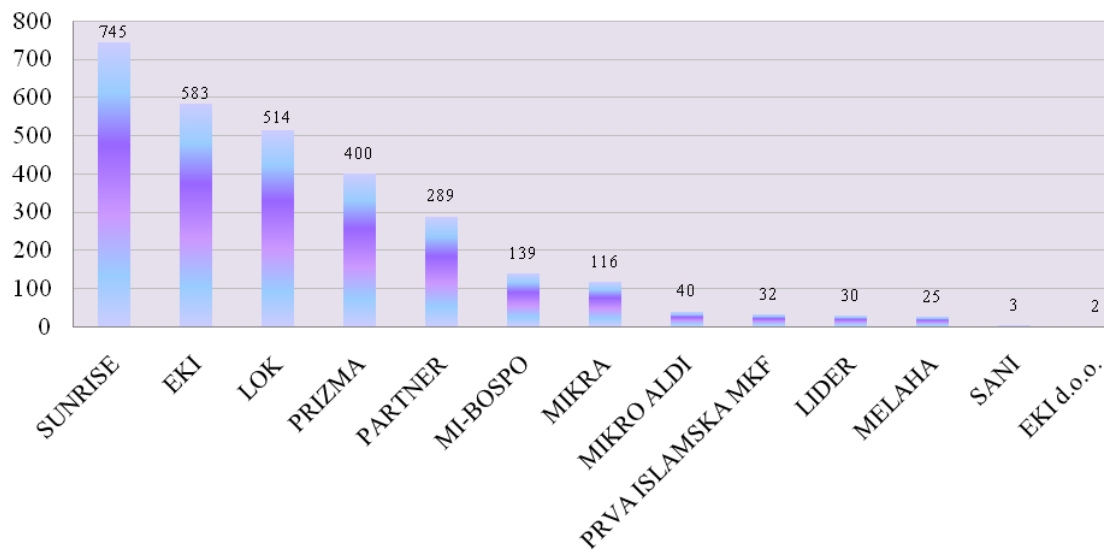
Grafikon 11.

**Iznos kredita u 000 KM otpisanih
u periodu 01.01.-31.03.2014. godine**

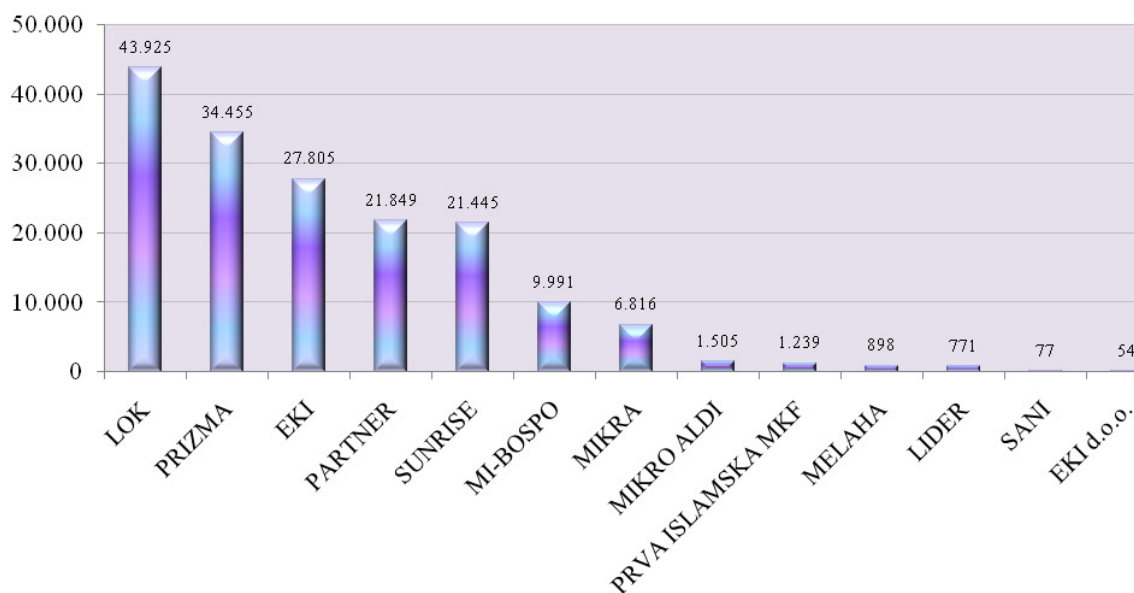
Grafikon 12.

**Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM
u periodu 01.01.-31.03.2014. godine**

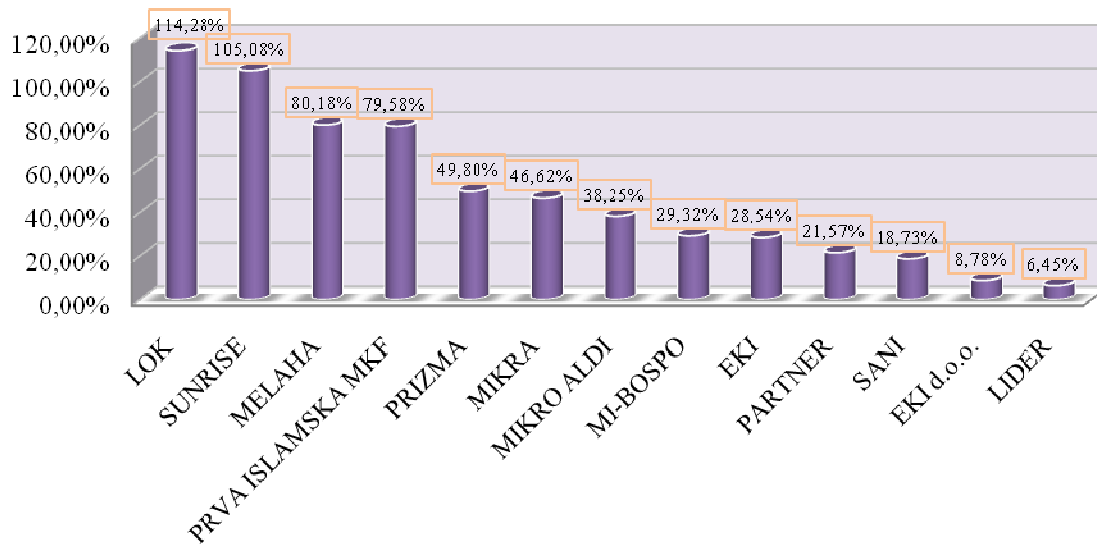
Grafikon 13.

**Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM
sa stanjem na dan 31.03.2014. godine**

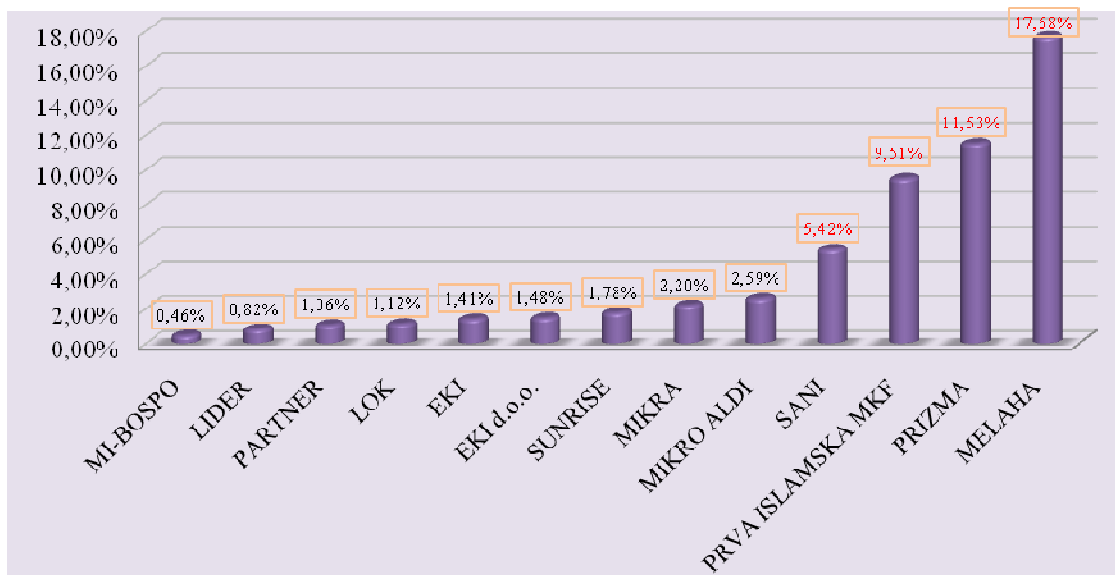
Grafikon 14.

**Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na ukupan
bruto portfolio MKO na dan 31.03.2014. godine**

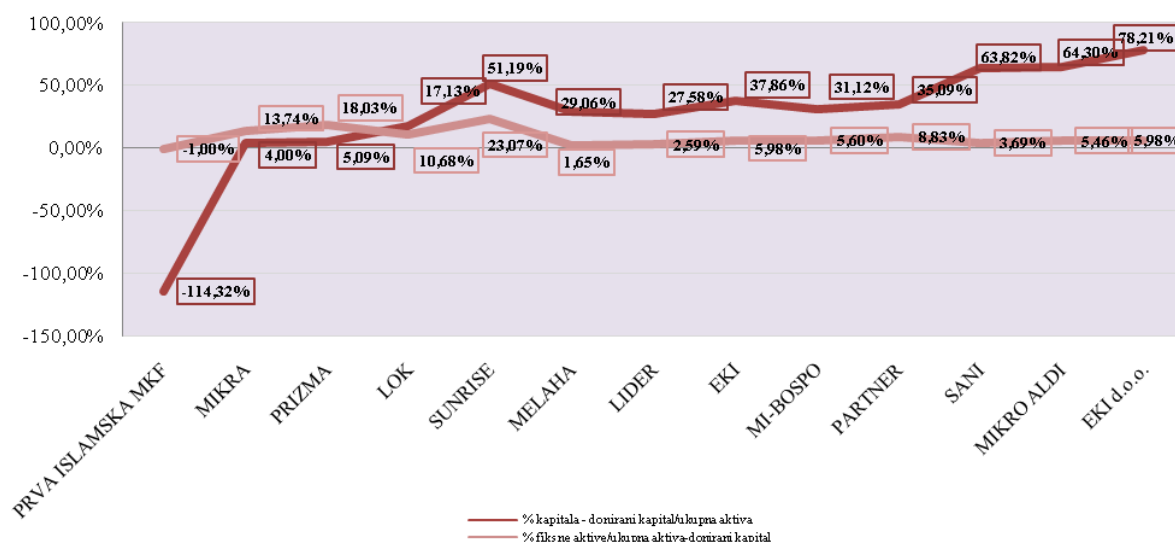
Grafikon 15.

Portfolio u riziku preko 30 dana na dan 31.03.2014. godine

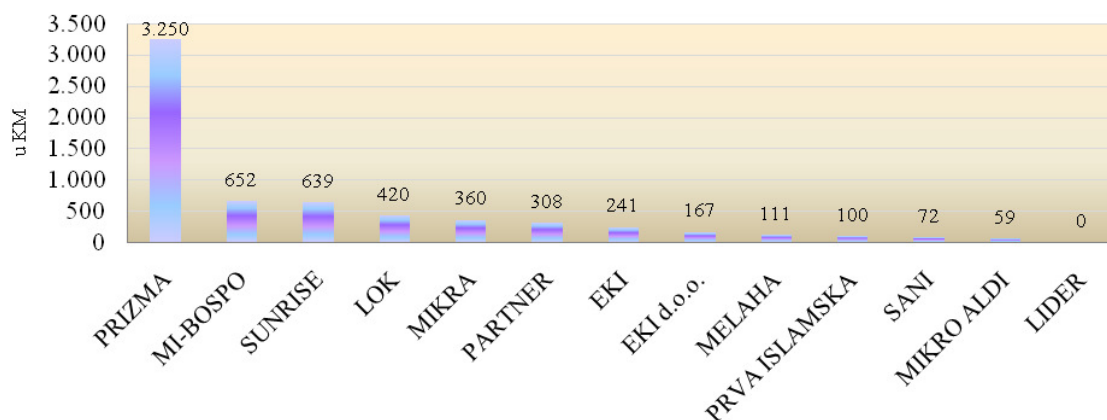
Grafikon 16.

Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 31.03.2014. godine

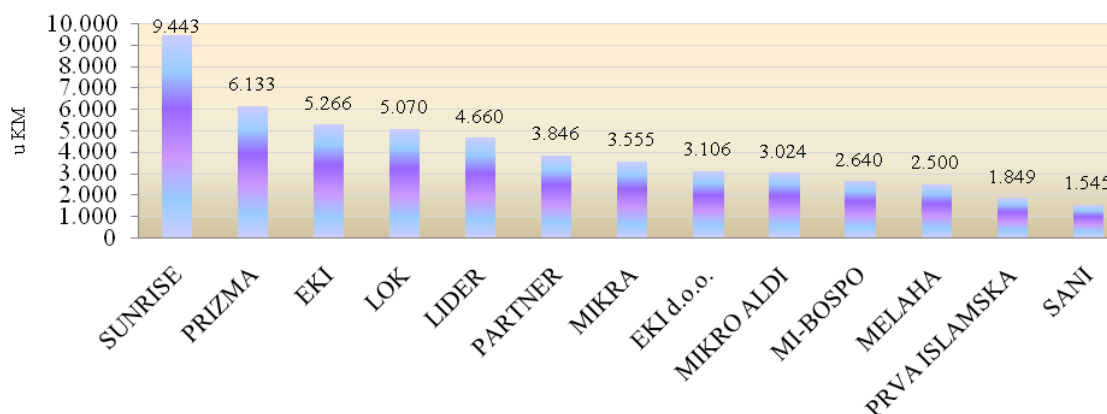
Grafikon 17.

Prosječne mjesečne naknade članova upravnog/nadzornog odbora u MKO za period 01.01.-31.03.2014. godine

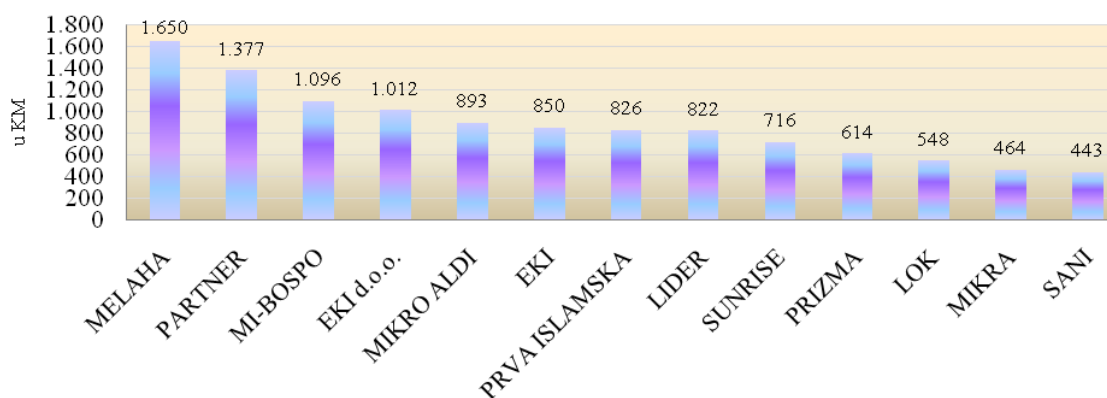
Grafikon 18.

Prosječne mjesečne plaće višeg menadžmenta u MKO za period 01.01.-31.03.2014. godine

Grafikon 19.

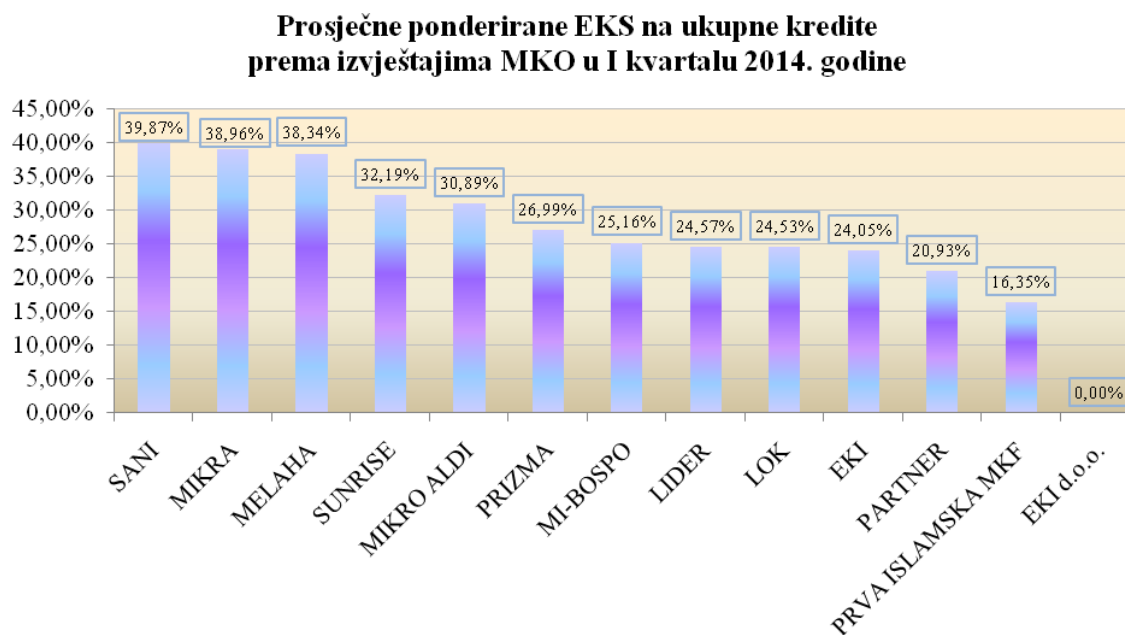
Prosječne mjesečne plaće kreditnih službenika u MKO za period 01.01.-31.03.2014. godine

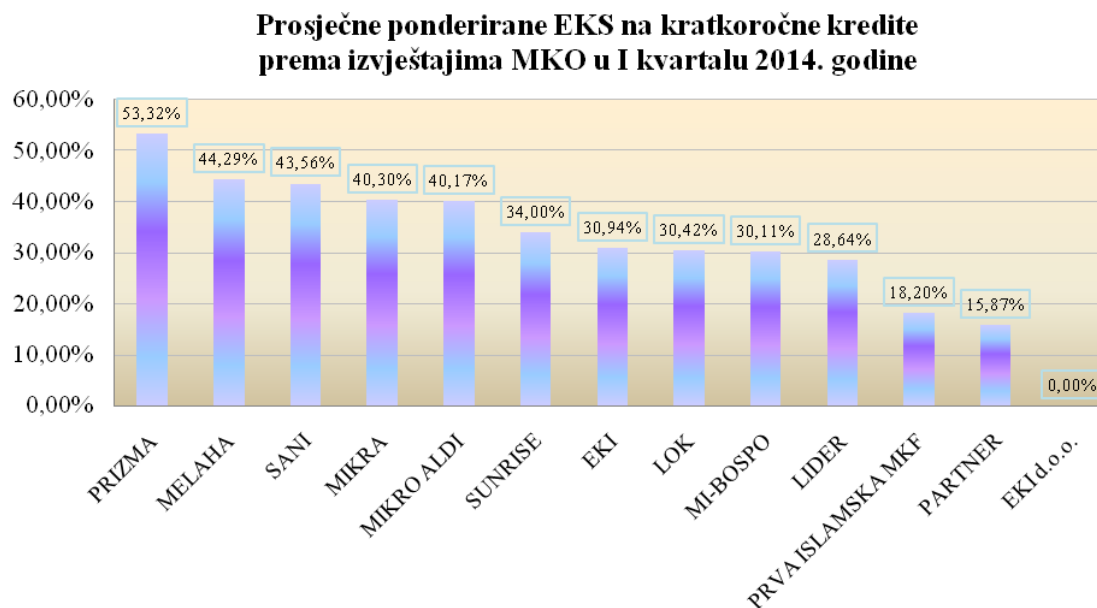
Grafikon 20.

Grafikon 21.

Grafikon 22.

Grafikon 23.

